1e bestuursrapportage 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **3**

Samenvatting 1e bestuursrapportage 2024 ..... **5**

Leeswijzer **21**

Programma 1: Kwaliteit van Leven **23**

1.1 Een inclusieve samenleving ***23***

1.2 Een gezond verenigingsleven ***24***

1.3 Toekomstbestendig onderwijs ***25***

1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern ***27***

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud ***28***

1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten ***29***

1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing ***30***

1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners ***32***

Programma 2: Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie **35**

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten ***35***

2.2 Transformatie van de landbouw ***37***

2.3 Vrijetijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving ***39***

Programma 3: Duurzaamheid en Klimaatverandering **42**

3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst ***42***

3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie ***44***

3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten ***45***

3.4 Van afval tot grondstof ***45***

Programma 4: Wonen en Leefomgeving **48**

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern ***49***

4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet ***52***

4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen ***53***

4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten ***54***

4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen *55*

4.6 Openbare ruimte als visitekaartje *55*

Programma 5: Bestuur en dienstverlening **58**

5.1 De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten. *58*

5.2 Goed bestuur *60*

5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid *62*

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding *63*

5.5 Doelgericht samenwerken *64*

5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving *65*

5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid *67*

5.8 Ondermijning een halt toeroepen *70*

5.9 Jeugdproblematiek in de greep *70*

5.10 Personeel *71*

Samenvatting 1e bestuursrapportage 2024

Voor u ligt de samenvatting van de 1e bestuursrapportage (1e Burap) van het jaar 2024. Deze 1e Burap geeft een weergave van de voortgang rondom de voorgenomen werkzaamheden die vastgelegd zijn in de meerjarenbegroting 2024 tot en met 2027. Wij rapporteren per programma over de voortgang op hoofdlijnen zodat u wordt meegenomen in de belangrijkste ontwikkelingen per programma.

Financiële analyse
Deze eerste bestuursrapportage kent een negatieve bijstelling van - € 171.776 waarmee het saldo van de begroting voor 2024 uitkomt op - € 124.951. Meerjarig is de negatieve bijstelling echter groter waardoor de saldi voor 2025 tot met 2027 respectievelijk € 705.566, € 5.061.083 en € 5.012.873 negatief bedragen.

De meerjarige negatieve bijstelling wordt in grote lijn veroorzaakt door de begrotingswijzigingen van de Verbonden Partijen over 2025-2028. In de analyse van de begrotingen van de verbonden partijen is hier uitgebreid op ingegaan en het voorstel gedaan om gezamenlijk via Samen Grip op Verbonden Partijen een algemene zienswijze in te dienen waarbij de verbonden partijen een bezuinigingsdoelstelling wordt opgelegd van 5% tot 10% vanaf 2026.

Kadernota 2025-2028

De financiële uitgangspositie in de kadernota is gebaseerd op de vervroegd verschenen Voorjaarsnota 2024. We verwachten een beperkt effect op de omvang van de algemene uitkering in 2024. De effecten manifesteren zich met name in 2025 en verder. Zie voor een uitgebreide toelichting de kadernota 2025-2028.

Hoofdlijnenakkoord

Een eerste analyse van het hoofdlijnenakkoord laat de volgende financiële consequenties zien:

- Het hoofdlijnenakkoord houdt de miljardenkorting op gemeenten vanaf 2026 deels in stand. In de gesprekken met het nieuwe kabinet over de uitwerking van het hoofdlijnenakkoord staat dus op alle beleidsterreinen de vraag centraal wat er binnen het beschikbare budget gedaan kan worden. Helder is dat er vanaf 2026 te weinig geld is om de bestaande taken goed uit te voeren. Om taken en middelen in balans te krijgen moet er geld bij of moeten er taken af.
- Afschaffen van alle specifieke uitkeringen vanaf 2026 (met uitzondering van de BUIG) en de middelen na aftrek van 10% efficiencykorting aan het gemeentefonds toevoegen.

- Afspraken maken met gemeenten om de woonlasten (OZB) te maximeren: Het maximeren van OZB beperkt gemeenten in hun mogelijkheid om extra eigen inkomsten te verwerven. De financiële situatie van gemeenten vanaf 2026 vraagt eigenlijk wel om die mogelijkheid. De tekst in het hoofdlijnenakkoord spreekt expliciet over afspraken met gemeenten en laat ruimte voor interpretatie en uitwerking. Onderdeel daarvan kan zijn om als gemeenten gecompenseerd te worden voor een beperking van deze mogelijkheid.
- De extra bezuiniging op de Jeugdzorg van € 511 miljoen vervalt: Omdat wij nu al geen rekening hoefden te houden met deze extra bezuiniging verandert dit niets aan het financiële beeld.
- Er komen extra middelen voor woningbouw en infrastructuur: Nadere detaillering dient nog verder te worden uitgewerkt in het regeerakkoord.

De meicirculaire 2024 zal eind mei verschijnen. Over de uitkomsten wordt u t.z.t. geïnformeerd.

Financiële analyse

De 1e Burap sluiten wij af met een negatieve bijstelling van € 171.776 voor 2024. De bijgestelde begroting 2024 komt hierdoor uit op een negatief saldo van € 124.951. De financiële recapitulatie is onderstaand opgenomen. Voor een toelichting van de mutatie wordt verwezen naar het bijgevoegde A3 overzicht of de uitgebreide bestuursrapportage per afzonderlijk programma opgenomen in de bijlages in Pepperflow welke toegankelijk is via het P&C portaal van onze gemeente.

Programma	2024	2025	2026	2027	
SALDO BEGROTING 2024 NA WIJZIGING	**€ 46.825**	**€ 24.132**	**€ -4.348.810**	**€ -3.974.926**	**Voordeel/Nadeel**
Programma 1: Kwaliteit van Leven					
1.3 Toekomstbestendig onderwijs	€ 44.500				Voordeel
1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten	€ 53.360	€ 54.001	€ 81.808	€ -162.935	Voordeel
1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	€ -81.181	€ -143.785	€ -144.583	€ -128.415	Nadeel
Programma 3: Duurzaamheid en klimaatverandering					
3.4 Van afval tot grondstof	€ -94.955	€ -335.696	€ -354.581	€ -367.344	Nadeel
Programma 4: Wonen en Leefomgeving					
4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	€ -10.939				Nadeel
4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingsweg	€ -21.061	€ -11.796	€ -12.244	€ -12.710	Nadeel
					Nadeel
Programma 5 : Bestuur en Dienstverlening					
5.1 Dienstverlening 'Dichtbij Mensen'	€ 3.000	€ 2.000	€ 30.500	€ 25.700	Voordeel
5.2 Een open en transparant bestuur		€ -10.000		€ -10.000	Nadeel
5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	€ -55.000	€ -55.000	€ -55.000	€ -55.000	Nadeel
5.7 Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid	€ -9.500	€ -229.422	€ -258.173	€ -327.243	Nadeel
Totaal mutaties 1e burap	**€ -171.776**	**€ -729.698**	**€ -712.273**	**€ -1.037.947**	**Nadeel**
NIEUW SALDO BEGROTING 2023-2026	**€ -124.951**	**€ -705.566**	**€ -5.061.083**	**€ -5.012.873**	**Nadeel**

Voorgang programma 1

Het programma "Kwaliteit van leven" steunt op de grondbeginselen van positieve gezondheid. Dit is gericht op het kunnen functioneren en welbevinden van mensen. De uitdaging is dat, bij voorkeur, alle inwoners meedoen en zo lang mogelijk kunnen blijven meedoen in onze gemeenschappen en de samenleving, en gezond zijn en gezond blijven. Hierin investeren draagt bij aan de vitaliteit en het geluk van onze inwoners en het in het functioneren en de veerkracht van onze dorpen.

De ingezette transformatie om het sociaal domein toekomstbestendig te maken is in de vorige raadsperiode ingezet en in de lopende raadsperiode wordt hieraan verder vorm gegeven. We leggen de accenten op positieve gezondheid, preventie en het stimuleren van een gezonde leefstijl, het

uitbreiden van algemeen toegankelijke ondersteuning, het versterken van zelfredzaamheid en eigen kracht van inwoners. We streven naar een goede kwaliteit van leven voor al onze inwoners in een inclusieve samenleving.

In de eerste maanden van 2024 stellen we stellen we vast dat we op veel vlakken op koers liggen om aan onze bovengenoemde ambities vorm te geven.. Toch zijn er een aantal aandachtspunten die, met oog op de voortgang, belicht kunnen worden. Hiervan zijn de mogelijke effecten nog onvoldoende te duiden, toch is het goed deze zaken alvast te benoemen.

Openeinde regeling Jeugd, Wmo en Participatie
In 2024 zijn de uitgaven in de uitvoering van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet realistisch begroot. Deze regelingen kennen een open einde, om te voorkomen dat er geen beroep op hulp en ondersteuning gedaan kan worden door onze inwoners, als op enig moment in 2024 het begrootte budget niet toereikend is. Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat deze niet toereikend zijn. Tegelijkertijd gaat vooruitkijken en voorspellen gepaard met onzekerheden.

Onderwijshuisvesting en Integraal Huisvestingsplan (IHP)
In 2023 heeft uw raad een besluit genomen inzake onderwijshuisvesting en het IHP. Dit vraagt de komende jaren forse investeringen. Middels een viertal business cases wordt in de komende jaren uitvoering gegeven aan het IHP. In 2023 is gestart met de voorbereiding van de business cases en in de loop van dit jaar is de verwachting dat er middels raadsvoorstellen gevraagd wordt krediet te verlenen voor de realisatie van betreffende business case. Tegelijkertijd zullen in 2024 mogelijk acties ondernomen moeten worden om urgente vraagstukken betreffende onderwijshuisvesting op te lossen. Ook in dat kader kan de raad verzocht worden om krediet te verlenen om deze noodzakelijke acties uit te voeren.
Bij de uitwerking van de businesscases blijkt dat de uit het IHP opgenomen normbedragen enkel gelden voor vierkante meters onderwijs (klaslokalen) en er bijkomende kosten gerekend dienen te worden voor overige vierkante meters (gymzaal of kindcentrum). Dit vraagt om nader onderzoek en duiding. Het is nog niet mogelijk om op dit moment de impact op tijdsplanning en de financiële gevolgen precies te duiden.
Er is een zorg dat de bovengenoemde impact in relatie tot de financiële vooruitzichten een kaderend effect hebben op de realisatie van het IHP.

Financiële positie Xonar
In 2023 heeft de Jeugdregio Zuid-Limburg een bijdrage van 8 miljoen gedaan aan Xonar. Dit betrof een eenmalige bijdrage van maximaal 8 miljoen. Doel is om de inzet van publieke middelen zo laag mogelijk te houden en dus de bijdrage van maximaal €8 mln. zo veel mogelijk te beperken.
Gemeenten verwachten daarom van XONAR dat de organisatie naar vermogen zoveel mogelijk zelf de frictie- en reorganisatiekosten van het Herstelplan draagt, onder meer door een deel van de opbrengsten uit de verkoop van vastgoed in te zetten.

De gemeenten worden middels maandelijkse rapportages op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Financiële positie Mutsaersstichting

In november 2023 zijn wij geïnformeerd over de financieel zorgelijke situatie bij de Mutsaersstichting. In februari 2024 hebben wij het definitieve Meerjaren-Herstelplan van de Mutsaersstichting ontvangen. Mutsaersstichting vraagt in het herstelplan € 10,5 mln. financiële steun plus € 2,5 mln. voor een stroppenpot. Afgerond samen € 13 mln. In dit bedrag zijn niet meegenomen de kosten die voortkomen uit nog lopende onderzoeken. Het eindbedrag wordt daardoor mogelijk hoger. De voorlopige verdeling van de kosten van het herstelplan gaat ervan uit dat ongeveer 26,8 % ten laste van de Zuid-Limburgse gemeenten komt plus € 300.000 frictiekosten in verband met het afstoten van Hai-5. Afgerond is het aandeel van de Zuid-Limburgse gemeenten in de financiële steun die wordt gevraagd voor het herstelplan € 3,8 mln.
Het is nog niet duidelijk welk deel van dit bedrag voor rekening van Eijsden-Margraten komt. Op het moment dat er ontwikkelingen zijn wordt u per ommegaande geïnformeerd.

Uitvoering Lokaal Jeugdbeleid

De uitvoering van het lokaal jeugdbeleid vraagt aandacht, met name in het inzetten van het innovatiebudget. De intentie is er om in 2024 gebruik van te maken, gericht op o.a. het door ontwikkelen van de uitvoering en het versterken van de praktijkondersteuners bij de huisartsenpraktijken in onze gemeente.

Gezondheid, sport en bewegen

Het ministerie van VWS heeft besloten een aantal uitkeringen voor gemeenten, gericht op het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis, te bundelen in één ‘specifieke uitkering’ (SPUK). Deze gelden zijn beschikbaar voor de jaren 2023-2026. De middelen voor 2024-2026 zijn eind 2023 toegekend op basis van een plan van aanpak.

De middelen zijn beschikbaar voor de volgende programma’s onder drie hoofdthema’s:
1. Sport, bewegen en cultuur: uitvoering van het lokaal Sportakkoord II; Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (BRC);
2. Gezondheid en preventie: Terugdringen gezondheidsachterstanden (voorheen GIDS – Gezond in de Stad); Kansrijke Start; Mentale Gezondheid; Aanpak Overgewicht en Obesitas; Valpreventie; Leefomgeving; Opgroeien in een kansrijke omgeving/Vroeg signalering Alcoholproblematiek;
3. Sociale basis en versterken wijkinfrastructuur: Versterken Sociale Basis; Mantelzorg; Eén tegen Eenzaamheid; Welzijn op Recept.

De middelen die beschikbaar komen onder de 3 hoofdthema’s, dragen bij aan het bereiken van onze ambities en om de ingezette transformatie van het sociale domein op termijn te realiseren.
Daarnaast zijn de gemeenten in het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) druk doende zich op

regionaal niveau te organiseren om bij te dragen aan het aantoonbaar verminderen van zorgkosten in Zuid-Limburg.

Voortgang programma 2

Binnen het programma Landschap, Landbouw en Plattelandseconomie ligt de focus op de volgende punten, dit naast de gebruikelijke projecten die u van ons kent zoals uitvoering van het bomenplan, realiseren van de wandelknooppuntennetwerk, uitdragen van het DNA van Eijsden-Margraten (Cittaslow), ondersteuning lokaal ondernemerschap en vrijetijdseconomie, beheer en onderhoud van de openbare ruimte etc..

Plattelands- en Vrijetijdseconomie

Het Uitvoeringprogramma (UVP) Plattelands- en Vrijetijdseconomie 2024 is gericht is op ondersteuning van gebiedsontwikkeling (Landgoed Kasteel Oost en Hoogcruts), (regionale) projecten (Dataportaal Limburg, Knopen Lopen en kennis-infocentrum Stroopstoken) en ondersteuning van activiteiten en events met name op basis van de vijf pijlers van de regionale 'Visie Vrijetijdseconomie - Bestemming Zuid-Limburg 2030'. Hierbij dragen we het DNA van Eijsden-Margraten uit o.a. op basis van het Cittaslow-gedachtegoed (o.a. participatie van Cittaslow Ambassadeurs). Daarnaast zullen we in 2024 vanuit onze ambitie bezien waar in het meerjarenperspectief de kansen liggen en waar de benodigde samenwerking en verbinding tot stand kan worden gebracht om vooral ook externe partners te betrekken en te binden. Naast samenwerking tussen Landbouw, Landschap en Plattelands- en Vrijetijdseconomie zetten we in op samenwerking en duurzame ontwikkeling met buurgemeenten in/van onze (lands)grensregio. Bij de ontwikkeling en uitvoering streven we naar balans tussen landschap en leefomgeving en een veilig en gezond ondernemersklimaat. Hierbij hanteren we met name ook de pijlers uit de Visie Vrijetijdseconomie als instrumentarium: Kwaliteit, Verleiden en Spreiden, Beleving (en ontsluiten), Vernieuwing en Ondernemerschap gecombineerd met de kernwaarden van Cittaslow.

Landschapspark Grenzeloos Bocageland

In het tweede kwartaal 2024 zal de samenwerkingsovereenkomst tussen de Kernpartners van het Landschapspark Grenzeloos Bocageland en de vzw Regionaal Landschap Haspengouw & Voeren worden ondertekend. Het Parkbureau van het Landschapspark is inmiddels van start gegaan met de invulling van de governance (organisatie en bemensing). Voor de subregio Heuvelland (Lijn-50 gemeenten) is een regionale gebiedscoördinator aangetrokken. Voor de vestiging van de hoofdzetel van het Regionaal Parkbureau is gekozen voor het Vlaams Cultureel Centrum Voeren 'De Voerpoort' in Moelingen (B). De komende periode zal het Parkbureau actief aan de slag gaan voor het Landschapspark op basis van het eerder vastgestelde Masterplan en Operationeel plan.

Grenspark Jeker & Maas

Op grond van de samenwerkingsovereenkomst sinds 2023 werken de gemeenten Eijsden-Margraten,

Maastricht, Riemst, Visé, Oupeye en Bassenge samen met het Regionaal Landschap Haspengouw & Voeren bij de ontwikkeling van het Grenspark Jeker & Maas. Doel is, binnen het samenwerkingsverband, verder bouwend op de 20-jarige samenwerking rond het wandelroutenetwerk Sint-Pietersberg de volgende doelen te halen: het realiseren van een groener en duurzamer Grenspark en eco-toerisme inzetten als stuwende kracht voor de ontwikkeling van het Grenspark als florerende plek voor bewoners, ondernemers en bezoekers. De ontwikkeling van het grenspark draagt tevens bij aan de gewenste spreiding van toerisme/bezoekers in onze grensregio. Op dit moment wordt na aanmelding van een mogelijke Interreg aanvraag namens de deelnemende partners een eerste aanvraag voorbereid met de genoemde partners (Nederland, Vlaanderen en Wallonië).

Zowel Grenspark Jeker & Maas als Landschapspark Grenzeloos Bocageland zijn kansrijke projecten die mogelijk voor de toekomst tot andere inzichten en een gezamenlijke agenda kunnen leiden om de waarde van het gebied en het belang van duurzame ontwikkeling als grensgemeenten (inclusief Visé) meer strategisch voorop te gaan stellen.

Lokaal beleid Verblijfsrecreatie

Gemeentelijk beleids-afwegingskader Verblijfsrecreatie

Op grond van het Bestuursakkoord bereiden wij op dit moment ter vaststelling het gemeentelijk beleids-afwegingskader voor de vestiging van nieuwe of uitbreiding bestaande verblijfsaccommodaties voor. Als leidraad worden hierbij een aantal afwegingen gemaakt waaronder toekomstbestendigheid, kwaliteit, in balans met leefbaarheid, duurzaamheid.

Integrale afstemming van initiatieven in Eijsden-Margraten

Binnen de samenwerking van de Regionale Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg (16 gemeenten en provincie) worden initiatieven uit Eijsden-Margraten ook regionaal getoetst op grond van een integraal regionaal afwegingskader.

Stimulering gezond ondernemersklimaat

Met de uitbreiding van het netwerk Cittaslow Ambassadeurs in 2023 (vervolg in 2024) wordt verdere samenwerking gestimuleerd. Het actief betrekken van ondernemers in grensoverschrijdende ondernemersnetwerken laat inmiddels zien dat ondernemers meerwaarde van deelname in deze netwerken zien. Ook wordt de samenwerking tussen de gemeente en de Stichting Ondernemers Eijsden-Margraten en andere ondernemersverenigingen voortgezet en krijgt deze inmiddels verder vorm en inhoud.

Een ander belangrijk aandachtspunt is veiligheid op bedrijventerreinen. Het certificaat Keurmerk Veilig Ondernemen 2024-2026 is opnieuw behaald voor de bedrijventerreinen Aan de Fremme, Zoerbeemden en Gronsveld. Uitbreiding met het Retailpark Gronsveld is opgestart. Inmiddels is ook bijzondere aandacht voor veiligheid van bedrijven in het buitengebied.

Gebiedsdifferentiatiekaart

De gebiedsdifferentiatiekaart volgt uit het vastgestelde manifest Buitengewoon buitengebied. De

gebiedsdifferentiatie gaat in op wat we kenmerkend vinden aan ieder landschapstype en hoe de gemeente Eijsden- Margraten haar doelen uit het manifest per landschapstype gaat bereiken. Het product is een kaart met daarop de in het manifest beschreven ruimtelijke ambities weergegeven met een vertaling waar welke (on) mogelijkheden zijn. Dit is uitgewerkt op gronden in eigendom van de gemeente, maar ook de overige (natuur) gebieden en landschappelijke kwaliteiten van ieder landschapstype.

Begin 2023 hebben we de raad geïnformeerd over de aanpak en de opzet tot dan toe en de dilemma's waar we tegen aan liepen. De Stuurgroep Buitengewoon Buitengebied is eveneens geïnformeerd en het plan is bediscussieerd. De concept kaarten zijn in ambtelijk teamverband getoetst aan bestaande casussen om te bepalen of de kaarten bijdragen aan het doel. Aan de hand van de bevindingen worden de kaarten in 2024 aangepast.

Landschapsfonds
De gemeente Eijsden- Margraten is een groene, landschappelijk fraaie gemeente. De gemeente heeft een omvangrijk buitengebied waarin wordt gewoond, gerecreëerd en gewerkt.

Natuurterreinen zijn in eigendom van terreinbeheerders of particulieren. Dit buitengebied is 60% agrarisch en staat de laatste jaren volop in de belangstelling maar kent een verarming van het aantal landschapselementen. In het manifest Buitengewoon Buitengebied heeft de gemeenteraad van Eijsden-Margraten beschreven dat we streven naar een uitbereiding van ons groenblauwe landschappelijke raamwerk, met meer authentieke landschapselementen en betere ecologische verbindingen zodat ons kleinschalige landschap wordt versterkt. Om invulling te geven aan de wens van de Raad voor een uitbereiding van ons groenblauwe landschappelijke raamwerk kijken we naar mogelijke realisatie strategieën en financieringsbronnen. De gemeente heeft geen rol in de realisatie N2000 of het natuurnetwerk, wel in landschappelijke verfraaiing. Nieuwe landschapselementen komen op gronden van de gemeente of van derden. De aanleg van kleine landschapselementen is een eenmalige uitgave en daarna volgt beheer, hier is een incidentele en structurele financiële structuur voor nodig. We zijn deze financiële structuur aan het bouwen inclusief een juridische onderlegger.

De Gemeenteraad heeft het landschapsfonds en verordening aanleg landschapselementen in september 2023 vastgesteld waarna ook is gestart met de werving van deelnemers. In 2024 wordt werving van nieuwe aanplantprojecten doorgezet.

Herijking waardevolle en monumentale bomen
10 jaar na vaststelling van het beleid ten aanzien van waardevolle en monumentale bomen heeft de gemeenteraad ons opdracht gegeven het beleid te herzien en de lijst van Waardevolle en monumentale bomen te herijken. De concept versie is ondertussen gereed. In 2024 wordt deze vervolmaakt.

Openbare ruimte als visitekaartje
Dagelijks is onze buitendienst druk doende de openbare ruimte te verzorgen zoals de raad dit graag

ziet, niveau b. Plantsoenen worden onderhouden door de MTB, gazons worden gemaaid door een hiervoor ingeschakelde aannemer en de bermen worden conform het bermbestek gemaaid. Binnen de openbare ruimte wordt de mogelijkheid tot extra aanplant van bomen optimaal benut. Daarnaast wordt gewerkt aan een groenstructuurplan voor het groen binnen de bebouwde kom. Dit plan is naar verwachting eind 2024 gereed.

Maasontwikkeling in relatie tot hoogwaterproblematiek 2021
Het start document voor de MIRT-verkenning is in 2023 door de minister goedgekeurd. De MIRT-verkenning is eind 2023 formeel gestart met een kennisgeving. In 2024 en 2025 worden de verschillende maatregelen onderzocht in relatie tot de opgaven en kansen in het gebied van het Zuidelijk Maasdal. Partijen – ministerie, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg, provincie, gemeente Maastricht, gemeente Meerssen en Eijsden-Margraten – werken aan een samenwerkingsovereenkomst voor de verdere stappen van het proces.

Stikstof
Medio 2022 kondigden de Minister van Stikstof en de minister van landbouw het plan van aanpak aan rondom stikstof alsmede de perspectievennota voor de landbouw. Dit leidde in Nederland tot hevige discussies en protesten. Adviseur Remkes is ingeschakeld om uit de impasse te geraken. Een en ander heeft ertoe geleid dat iedere provincie haar eigen aanpak zal formuleren en een aanspraak zal doen op het budget van € 24 miljard. Het rijk zal een aanpak formuleren voor de generieke stikstofopgave. De provincie Limburg heeft in maart een plan van aanpak geformuleerd en zal voor 1 juli een plan van aanpak indienen en een aanspraak doen op een gedeelte van € 24 miljard om de stikstof aanpak in Limburg te realiseren. Hiertoe zijn vier deelgebieden aangemerkt en wordt per deelgebied de informatie opgehaald via ontwerpateliers. Samen met de gemeente Beekdaelen zal Eijsden-Margraten het middengebied hierin vertegenwoordigen.

Voortgang programma 3: Duurzaamheid & Klimaatverandering.

Voor 2024 ligt de focus van programma 3: Duurzaamheid & Klimaatverandering op;
- Het doorontwikkelen en vormgeven van de energietransitie in Eijsden-Margraten;
- Het doorontwikkelen en vormgeven van circulariteit in Eijsden-Margraten;
- Het doorontwikkelen en vormgeven van klimaatadaptatie in Eijsden-Margraten.

Voor de energietransitie worden de mogelijkheden tot opwek van energie op rijksgronden, gelegen in onze gemeente, verder verkend en geconcretiseerd en wordt ingezet op het verduurzamen van bedrijven en bedrijfsterreinen. Ook wordt de verbouwing van het elektranet in samenspraak met de netbeheerder uitgerold. Om acute energienood aan te pakken en betrokken doelgroepen versneld te ondersteunen, wordt ondersteuningsfinanciering ingezet. Kwetsbare huishoudens worden in hun energievoorziening ondersteund via een gerichte aanpak ‘Energiearmoede’ en woningeigenaren met een lage energiekwaliteit worden gestimuleerd om versneld isolatiemaatregelen te treffen. Additioneel

aan deze versnellingsaanpak, wordt de intergemeentelijke (RES-)samenwerking t.a.v. grootschalige energieopwekking gecontinueerd. We volgen bovenlokale initiatieven en relateren deze aan o.a. ons eigen duurzaamheids- en ruimtelijk beleid.

Net als in 2023 blijven we in 2024 focussen op de transitie naar een meer circulaire economie door uitvoering te geven aan ons grondstoffenplan, waarin het verminderen van de hoeveelheid restafval en het verhogen van de afvalscheidingsgraad centraal staan. In 2024 worden voorbereidingen getroffen om in 2025 te kunnen starten met de renovatie van het milieupark te Margraten naar een volgens circulariteitsinsteek ingericht grondstoffenpark.

In 2024 sluit Eijsden-Margraten aan bij het Schone Lucht Akkoord. Hiermee komen financiële- en communicatieve instrumenten t.b.v. initiatieven ter verbetering van de luchtkwaliteit beschikbaar, bijvoorbeeld in het kader van luchtmetingen en verantwoorde houtstook. Ook in 2024 zal het integreren van het thema duurzaamheid & klimaatverandering binnen relevante beleidsterreinen als wonen, mobiliteit en vastgoed belangrijk aandachtspunt blijven.

Voortgang programma 4

Binnen het programma Wonen en Leefomgeving zijn de navolgende punten actueel:

Wonen
In 2024 zijn de diverse bouwplannen in uitvoering, zoals: Karreweg fase II Sint Geertruid, Mheerderweg Noord in Banholt, Europapark in Gronsveld, en Bovenstraat in Noorbeek.

Daarnaast zijn de volgende plannen in procedure/voorbereiding, waarvan een aantal naar verwachting zal starten met uitvoering in 2024/ 2025: Slakweg in Gronsveld, Kampweg (Mulleners) in Gronsveld, Bloesemgaard Fase 2 in Margraten, Stationsplein Eijsden (De Groen), voormalig bedrijventerrein aan de Kapelkesstraat Eijsden, Ursulinenklooster Eijsden, Breusterstraat 20 Eijsden (voormalige boerderij) en de locatie Bredeweg Banholt. Voorts ontwikkelen wij locaties in Oost-Maarland en Mheer. De plannen die hier genoemd worden zijn plannen met meer dan 5 woningen. De kleinere ontwikkelingen, die ruimtelijk en volkshuisvestelijk voldoen en gebouwd of in procedure zijn, worden niet apart benoemd.

Door middel van de Raadsinformatiebrief eerste kwartaal 2024 d.d. april 2024 is de periodieke update van de stand van zaken van de woningbouwopgave ten opzichte van de woningbouwplannen door het college gegeven.

Op 20 februari jl. heeft uw raad de richtinggevende kaders om invulling te geven aan de woningbouwopgave Eijsden-Margraten t/m 2030 vastgesteld, met inachtneming van een amendement van PRO en een gezamenlijk amendement van de fracties CDA, EML en VVD. Op basis van deze

geamendeerde besluitvorming wordt ingezet op woningbouw in alle kernen, met de ontwikkeling van grotere woningbouwlocaties in de kernen Eijsden en Margraten en waar mogelijk voor ‘een straatje erbij’ in de kleinere overige kernen.

In de vergadering van 20 december 2023 heeft uw raad de woonzorgvisie vastgesteld. Hierbij is aangegeven dat in het eerste kwartaal van 2024 met alle woonzorg-gerelateerde partners gestart wordt met het samenstellen van een uitvoeringsprogramma, zodat uitvoering gegeven wordt aan de uitgangspunten van de Woonzorgvisie Eijsden-Margraten 2024-2030. Op 19 maart jl. heeft het college ingestemd met het voorgestelde plan van aanpak en de opdrachtverlening aan bureau InnDev voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma. Van de voortgang wordt u periodiek door middel van een Raadsinformatiebrief in kennis gesteld.

In de raadsinformatiebrief van oktober 2023 is uw raad reeds geïnformeerd over de extra maatregelingen die het college wil nemen om aan de taakstelling huisvesting statushouders te kunnen voldoen. Eén van de oplossingen is de ontwikkeling van 6 locaties voor tijdelijke woningen. Het college komt in 2024 met een raadsvoorstel voor de ontwikkeling van de locaties. Met de provincie wordt bezien in hoeverre met hun hulp tot een versnelde uitvoering gekomen kan worden. Het college heeft inmiddels een plan van aanpak ingediend bij de provincie.

Gebiedsontwikkeling Poort van het Heuvelland:
Zoals in de raadsinformatiebrief van 26 juli 2023 aangegeven, is Carla Brugman aangetrokken als extern procesbegeleider. Zij heeft afgelopen periode met veel partijen gesprekken gevoerd. Doel is om de raad in september 2024 een Uitgangspuntendocument ter vaststelling voor te leggen.

Gebiedsontwikkeling Stationsgebied Eijsden en omgeving:
U bent over dit project geïnformeerd door middel van de Raadsinformatiebrief van 11 maart 2024. Doel is om in 2025 de raad in 2025 een Gebiedsvisie ter vaststelling voor te leggen.

Gebiedsontwikkeling Cadier en Keer. Deze gebiedsontwikkeling wilden wij in 2024 oppakken. Echter gezien de prioriteit die ligt bij het realiseren van woningbouwplannen in alle kernen in relatie tot de aanwezige ambtelijke capaciteit, wordt voorgesteld om deze Gebiedsontwikkeling niet op te pakken in 2024, maar te temporiseren en afhankelijk van de beschikbare capaciteit op te starten in 2025.

Zorgvuldige implementatie omgevingswet
De Omgevingswet is op 1 januari 2024 inwerking getreden. De implementatie wordt voortgezet. De interne processen worden verder doorontwikkeld. Dit geldt ook voor de processen met de landelijke voorzieningen en de ketenpartners (zoals Waterschap, provincie, RUD). De vastgestelde Algemene verordening wordt uitgewerkt naar een deel 2. In de tweede helft van 2024 wordt onderzocht hoe invulling te geven aan het proces en de planning van het definitieve omgevingsplan in relatie middelen en beleid (wettelijk gezien moet dit omgevingsplan er uiterlijk 1 januari 2032 zijn). De omgevingsvisie Lijn50 is getemporiseerd, de vaststelling is nu voorzien in de tweede helft van 2025.

Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten

Eind 2022 is een enquête onder de inwoners en ondernemers gehouden in Eijsden ten aanzien van het parkeren in de oude kern. In 2023 zijn de resultaten bekeken en zijn de raadsfracties in kennis gesteld van de resultaten en is een denkrichting aangegeven. Deze denkrichting is verder uitgewerkt en besproken met diverse groepen belanghebbenden. Hieruit is geen gedeelde noemer te destilleren. 1 groep heeft aangeboden een 5e alternatief te ontwikkelen. Binnen de zorgvuldigheid van het proces hebben we hiertoe de ruimte geboden. Q2 wordt het 5e alternatief gepresenteerd aan het college.
In 2024 wordt een parkeeronderzoek in de kern Margraten gehouden. Een projectopdracht wordt hiervoor opgesteld.

Randweg Margraten

De projectopdracht voor een onderzoek naar de haalbaarheid van een ringweg om de kern Margraten is inmiddels vastgesteld. Er worden offerten aangevraagd om deze haalbaarheidsstudie uit te voeren.

Openbare ruimte als visitekaartje

Dagelijks is onze buitendienst druk doende de openbare ruimte te verzorgen zoals de raad dit graag ziet, conform kwaliteitsniveau b. Plantsoenen worden onderhouden door de MTB, gazons worden gemaaid door een hiervoor ingeschakelde aannemer en de bermen worden conform het bermbestek gemaaid. Voor 2024 staat een aanbesteding gepland voor het gazonbestek. Daarnaast willen we van ons rioolstelsel in 2024 een reparatiebestek laten opstellen en aanbesteden.

Openbaar Vervoer

Op 9 juni vindt de wijziging van de dienstregeling van het openbaar vervoer plaats. Op dat moment zal ook de Drielandentrein Aachen-Heerlen-Maastricht-Eijsden-Luik v.v. welke door Arriva wordt gereden, in de dienstregeling opgenomen. Deze nieuwe trein zal beginnen in de dienstregeling met eens per uur.

Motie gebiedsontsluitingsweg 30 km per uur

Naar aanleiding van de motie om gebiedsontsluitingswegen 50 (km per uur) terug te brengen qua snelheid naar 30 (km per uur), is geïnventariseerd over welke wegen dit gaat en wat de consequenties zijn, qua inrichting en beleid. Op dit moment wordt een pilot voor Margraten voorbereid. Bij toekomstige rehabilitaties van Gebiedsontsluitingswegen wordt dit meegenomen in de verkeerskundige heroverwegingen.

Bezoek demissionair minister De Jonge

Op 15 april 2024 heeft onze gemeente een bezoek mogen ontvangen van demissionair minister BZK Hugo de Jonge.

Voortgang programma 5

De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten

Op basis van de verkregen inzichten uit het onderzoek ´waar staat je gemeente´ en het in Q1 van 2024 uitgevoerde onderzoek naar de telefonische bereikbaarheid van de gemeente is – mede met inachtneming van de ambities uit het bestuursakkoord – in Q2 van 2024 een projectopdracht vastgesteld die concreet vorm en inhoud geeft aan het verbeteren van de dienstverlening. Hierbij is het uitgangspunt dat we als organisatie ons continu inzetten om te komen tot een merkbare en zichtbare adequate dienstverlening, richting onze inwoners als ook richting bestuur en raad. In dat licht zijn – conform hetgeen we ons hebben voorgenomen in de programmabegroting 2024 – vanuit een teamgerichte aanpak en met het doorvoeren van een aantal aanpassingen in de organisatie in Q2 van 2024 - diverse acties opgestart en lopende.

De mate van dienstverlening wordt continu gemonitord. Op basis hiervan en op basis van de uitkomsten van het Telan-onderzoek en de gegevens vanuit het onderzoek ‘’waar staat je gemeente’’, zullen in de 2e helft 2024 vanuit de teams verbetervoorstellen worden gedaan omtrent het verbeteren van de dienstverlening. Naast optimalisering van het behandelproces wordt geïnvesteerd in communicatie en tijdige reactie richting inwoners, organisaties en ondernemingen.

In Q1 van 2024 is de vernieuwde website gelanceerd. Daarnaast is vanuit communicatie een plan in voorbereiding dat gericht is op het vergroten van de zichtbaarheid van activiteiten/werkzaamheden die verricht worden. De burgerredactieraad wordt hierbij nader betrokken.

Daarnaast wordt geïnvesteerd in het verder professionaliseren van de organisatie. In 2024 wordt hierbij ingezet op een drietal ontwikkeltrajecten: (1) versterken van het bestuurlijk – ambtelijk samenspel middels een training advieskracht, (2) versterken van eigenaarschap, hiertoe is een pilot persoonlijk leiderschap gestart voor medewerkers, niet zijn de adviseurs en (3) versterken van het leiderschap van het leidinggevend kader, hetgeen in de 2e helft van 2024 wordt gestart.

Een Open en transparant bestuur

Als vervolg op de in 2023 gehouden kernenbezoeken, worden er in 2024 themadagen voor de gemeenteraad georganiseerd. De eerste themadag heeft plaatsgevonden op 17 mei jl. en stond in het teken van Kunst en Cultuur. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor het actualiseren van de gedragscode integriteit. De huidige gedagscode stamt immers uit 2016 en is toe aan een actualisering. De nieuw op te stellen gedragscode zal tot stand te komen in een participatief proces met de politieke ambtsdragers, waarna besluitvorming zal plaatsvinden. Vervolgens zullen de politieke ambtsdragers getraind worden op basis van de nieuw vastgestelde gedragscode. In het kader van een Open en Transparant bestuur worden vergaderingen uitgezonden hetgeen ook gecontinueerd wordt in de rest van 2024. Publicaties van ‘In voorraad’ en ‘Raad en daad’ vinden plaats in 2024 en blijft eveneens gecontinueerd voor de rest van het jaar.

Inspraak is een vanzelfsprekendheid

De adviseur participatie heeft in de 1e helft van dit jaar geadviseerd rondom diverse lopende dan wel nog op te starten participatietrajecten. Voorbereidingen zijn lopende rondom het introduceren van een inwonersbegroting en het betrekken van jongeren bij beleid en projecten. De verwachting is dat in Q3 van 2024 kinderinspraak geconcretiseerd is middels het benoemen van een kinderburgemeester en een kinderraad. Ook is in deze periode voorzien de implementatie van een burgerbegroting. Inmiddels is een participatietraject gestart rondom de leefbaarheid en toekomst van de kern Rijckholt. De eerste bijeenkomst hiertoe heeft plaatsgevonden op 15 mei jl.

Een gezonde en solide financiële huishouding

In de begroting 2024 is de ozb opbrengst conform afspraak met het inflatiepercentage (3,5%) verhoogd.

Het bijzondere van de begroting 2024-2027 is dat de jaren 2026-2027 geen sluitende begroting laten zien. Op advies van de VNG en de Provincie hebben we onze reële lasten begroot en dit afgezet t.o.v. de verwachte lagere Algemene Uitkering vanaf 2026.

Onlangs is de Voorjaarsnota 2024 ontvangen. In deze Voorjaarsnota 2024 is een aantal maatregelen opgenomen die de financiële positie van de gemeente raken en de financiële uitdaging zelfs vergroten. In het kort:

- De opschalingskorting wordt geschrapt vanaf 2024. Voor 2025 geldt een eenmalige extra last;
- De welbekende accres systematiek wordt vervroegd afgeschaft vanaf 2024, hiervoor in de plaats komt de bbp-systematiek die vervroegd wordt ingevoerd vanaf 2024;
- Hier staat een compensatie vanaf 2024 tegenover die geleidelijk afneemt;
- Er komt een andere financieringssystematiek voor de WMO, die leidt tot een betere risico verdeling. Uitwerking en exacte effect is nog onbekend.

In de nog te ontvangen meicirculaire 2024 zullen deze uitdagingen nader geconcretiseerd worden.

Doelgericht samenwerken

Er is sprake van een toenemende complexiteit van vraagstukken en een toename van opgaven die niet langer alleen op lokaal niveau kunnen worden aangepakt en opgelost. Vanuit dat oogpunt vinden we samenwerken belangrijk. Immers, samen staan we sterker. In dat licht zijn reeds de volgende zaken opgepakt:

De samenwerking met de buurgemeenten over de grens (Visé en Voeren) zijn geïntensiveerd. Tevens is een meerjarensamenwerkingsovereenkomst aangegaan met diverse gemeenten over de grens in het kader van het Landschapspark Grenzeloos Bocageland dat tevens onderdeel uitmaakt van de Regio Deal Zuid-Limburg die formeel op 1 januari 2024 is gestart. Daarnaast is de externe oriëntatie vergroot doormiddel van bezoeken aan Brussel en Den Haag en visa versa.

De oriëntatie op samenwerking in Zuid-Limburg wordt nader bezien, enerzijds gevoed door de uitkomsten van het BRE-onderzoek, de organisatie- en governancestructuur van de Regio Deal Zuid-Limburg, de Strategische Agenda Zuid-Limburg en NOVEX-gebied Zuid-Limburg. Daarnaast heeft het ministerie van BZK Zuid-Limburg aangewezen als experimenteerregio in het kader van Elke regio telt!,

waarbij een gezamenlijke toekomstagenda voor de regio zal worden opgesteld. Deze ontwikkelingen en de specifieke opgaven voor de gemeente Eijsden-Margraten worden meegenomen bij een heroriëntatie van samenwerking binnen Zuid-Limburg, Maastricht-Heuvelland, het Middengebied en Lijn50. Uitgangspunt voor onze gemeente is doelgerichte samenwerking waarbij het samenwerkingsverband passend moet zijn bij de specifieke opgave.

Een goed toegankelijke veilige ICT-omgeving
Veranderingen onder druk van de informatiesamenleving volgen elkaar in hoog tempo op. De afgelopen periode is planmatig gewerkt aan het uitvoeringsplan voor de gemeentelijke informatievoorziening. Dit heeft ertoe geleid dat het nieuwe informatiesysteem in het sociaal domein succesvol is ingevoerd en de samenwerking met de oude leverancier inmiddels is beëindigd. Daarnaast is - wegens aflopende contracten in 2025 - gestart met de voorbereiding voor een aanbesteding, ter vernieuwing van ons ICT-werkplekconcept. Ook heeft een marktoriëntatie plaatsgevonden om onze financiële informatievoorziening te optimaliseren.

Ten behoeve van duurzame archivering heeft verdere verkenning van toekomstige samenwerking met het Historisch Centrum Limburg plaatsgevonden. Deze verkenning zal leiden tot een afwegingsmoment over mogelijke toetreding tot een toekomstige gemeenschappelijke regeling. In september wordt de raad hierover geïnformeerd tijdens een informatiesessie.
Ten aanzien van de Wet Open Overheid wordt informatie uit tranche 0 nu op een centrale plek openbaar gemaakt. Ten aanzien van de overige tranches volgen wij de voorbereidingen door de diverse landelijke werkgroepen van BZK.

Veiligheid, een gezamenlijke verantwoordelijkheid
Begin dit jaar is binnen het samenwerkingsverband Heuvelland het Integrale Veiligheidsplan 2024-2027 vastgesteld. We zijn bezig met de uitvoering van de in het plan gestelde prioriteiten.
Voor het thema Jeugd en Veiligheid wordt binnenkort een verzoek bij het RIEC ingediend voor het opstellen van een integraal ondermijningsbeeld (iob) jeugd.

Ondermijning een halt toeroepen
Op het gebied van ondermijning is er in samenwerking met het ACT! interventieteam een integrale controle op ondermijnende criminaliteit uitgevoerd. Er staan nog diverse controles dit jaar gepland. We zijn samen met het RIEC bezig met het ontwikkelen van materiaal dat we preventief kunnen inzetten in de aanpak van ondermijning.

Jeugdproblematiek in de greep
Voor het thema Zorg en Veiligheid zijn we intern begonnen met het versterken van de samenwerking waardoor we elkaar beter weten te vinden en beter van elkaar weten hoe we elkaar kunnen ondersteunen.
Er is een communicatieplan in ontwikkeling waarmee we onze inwoners, ondernemers en bezoekers weerbaarder willen maken tegen diverse vormen van ondermijning. Denk bijvoorbeeld aan kennis

vergroten op het gebied van Cybercriminaliteit of productie en handel in drugs. Daar waar de leefbaarheid in het geding is werken onze boa's samen met politie en maatschappelijke partners om deze leefbaarheid weer op gewenst niveau te brengen.

Personeel

Om uitvoering te geven aan de ambities en de going concernactiviteiten wordt door het management ingezet op het invullen van vacatures.

De vacatures op het gebied van OOV zijn opengesteld. Ook de nog niet ingevulde vacatures rondom duurzaamheid zijn opengesteld. Daarnaast is met de komst van de nieuwe gemeentesecretaris de organisatie per 1 april 2024 bijgesteld. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de aansturing van de organisatie en een herschikking van een aantal taakvelden in de organisatie. Hiermee zijn een aantal nieuwe vacatures ontstaan die passen binnen het voor 2024 beschikbaar gestelde personeelsbudget. Ook deze vacatures zijn inmiddels allen opengesteld.

In Q1 van 2024 is tevens het onboarding programma geïmplementeerd (programma voor de instroom van nieuwe medewerkers). Een start is gemaakt met het off-boardingprogramma (uitstroom van medewerkers). Voor wat betreft de salariskosten wordt uitvoering gegeven aan de voor gemeenten vastgestelde CAO. In het kader van vitaliteit worden voorbereidingen getroffen om de medewerkers een leasefietsplan aan te bieden. Besluitvorming hierover dient nog plaats te vinden.

Leeswijzer

In de bestuursrapportage wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan (verwachte) afwijkingen - zowel financieel als niet-financieel - ten opzichte van de primair vastgestelde programmabegroting.

Voorwoord
In het voorwoord worden de belangrijkste ontwikkelingen samengevat.

Financiële recapitulatie
De bestuursrapportage begint met een overzicht te geven van de financiële consequenties van het boekjaar. In deze tabel is tevens de aansluiting weergegeven van de primitieve begroting en het nieuwe saldo als gevolg van de bestuursrapportage.

Beleidsmatige verantwoording
De beleidsmatige verantwoording is opgebouwd uit 'wat willen we bereiken?' en 'wat gaan we ervoor doen?' Wat willen we bereiken komt voort uit de programmabegroting 2024-2027.
Bij 'wat gaan we ervoor doen?' wordt conform de financiële verordening alleen gerapporteerd over afwijkingen. Als de beleidsvoornemens conform planning lopen wordt hierover niet gerapporteerd. Deze zijn in de tabel opgenomen met groen en oranje.
Als het de verwachting is dat het beleidsvoornemen niet wordt gehaald, dan is hiervoor een 'tegel' opgenomen. Door op deze tegel te klikken volgt de toelichting waarom het beleidsvoornemen niet wordt gehaald .

Stoplicht	Betekenis
	Prestatie is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd, dan wel wordt de prestatie geborgd binnen de bestaande processen.
	Prestatie is in uitvoering en wordt naar verwachting binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

Wat mag het kosten?
Per programma is een overzicht opgenomen van de kosten inclusief de 1e bestuursrapportage.

Financiële afwijkingen

Per beleidsveld is in de tabel van de financiële afwijkingen een overzicht gegeven van eventuele bij- of aframingen op beleidsveld niveau.

Bijlagen

In de bijlagen treft u een overzicht aan van de 'A3' en de budgetneutrale programma overschrijdende begrotingswijziging.

Programma 1: Kwaliteit van Leven

1.1 Een inclusieve samenleving

Wat willen we bereiken?

1.1 Een inclusieve samenleving

Veel mensen in onze gemeente hebben het ‘goed’. Ze hebben een baan, inkomen, sociale contacten, voelen zich gewaardeerd en geaccepteerd. Echter niet voor iedereen is dat het geval. Onze ambitie is dat Eijsden-Margraten een inclusieve samenleving is waarin iedereen die mee wil doen ook mee kan doen als ook gestimuleerd wordt om mee te doen. Een uitdaging die groter is dan in voorgaande jaren. In dit veranderde tijdperk zien we een grote toename van armoede. Dit vraagt om anders inzetten van mens kracht, en waar nodig om meer menskracht, en een groter beroep op middelen.

De groeiende stroom vluchtelingen, de toename van de taakstelling op statushouders en het nieuwe inburgeringsstelsel maakt dat het team aan specialisten wordt uitgebreid. Hierdoor kunnen we doorgaan met het goed laten inburgeren van statushouders en nieuwkomers. We bieden passende huisvesting, geven hen goede begeleiding, stimuleren hen Nederlandse taal machtig te worden en laten hen kennis maken met de gemeenschap om ze hiermee sneller en succesvoller te laten participeren in de maatschappij en actief bij te dragen aan onze samenleving. Voor afgewezen asielzoekers of illegale migranten wordt aangesloten bij het Rijksbeleid.

Sociale dienst Eijsden-Margraten staat voor het verlenen van dienstverlening aan inwoners die meer kwetsbaar zijn. We ondersteunen mensen met mindere kansen op de arbeidsmarkt intensief en staan hen persoonlijk bij, bij het vinden van (vrijwilligerswerk)werk en/ of een passende inkomensondersteuning zodat ook zij actief kunnen blijven deelnemen in de samenleving en onze gemeenschappen. Daarnaast wordt nog meer ingezet op vroeg signaleren van armoede en schuldenproblematiek om daarmee armoede, sociaal isolement en psychische en lichamelijke gevolgen van schulden te beperken of te voorkomen. Dit maakt dat het beroep op middelen strak gemonitord wordt zodat tijdig kan worden bijgesteld.

Wat gaan we ervoor doen?

1.1 Een inclusieve samenleving

Continueren vroegsignalering schuldenproblematiek	G
Investeren in begeleiding statushouders en nieuwkomers.	G
Inwoners via SEM actief begeleiden naar werk of inkomensondersteuning	G

1.2 Een gezond verenigingsleven

Wat willen we bereiken?

1.2 Een gezond verenigingsleven

Eijsden-Margraten kenmerkt zich door een rijk verenigingsleven; harmonieën, fanfares, zangkoren, carnavalsverenigingen, jonkheden, schutterijen, heemkundeverenigingen, sportverenigingen en alle andere organisaties die de cultuur en tradities van onze dorpen en gemeenschappen vormgeven. Zij dragen bij aan de identiteit, het DNA, van onze gemeente en vormen mede het cement van onze samenleving.

Gezien de belangrijke rol van het verenigingsleven voor de sociale cohesie, de binding en leefbaarheid in de dorpen nu en naar de toekomst toe, wordt niet getornd aan het huidige subsidiebeleid voor verenigingen. Het huidige subsidiebeleid wordt gezien als een basissubsidie. De omvang van de beschikbare subsidiemiddelen blijft hiervoor ongewijzigd. Na afloop van de lopende subsidieperiode (2021 t/m 2024) wordt het beleid nader tegen het licht gehouden.

Nieuw is de introductie van een maatschappelijke stimuleringssubsidie. Hiermee worden verenigingen aangespoord om bijdragen te leveren aan sociaal maatschappelijke opgaven. Bovenop de basissubsidie kunnen verenigingen hiermee extra middelen genereren voor nieuwe activiteiten. Deze aanvullende subsidieregeling heeft tevens ten doel om een impuls te geven van deelname aan sociale activiteiten. Door vrijgevallen subsidie is budget beschikbaar voor het maatschappelijk stimuleringssubsidie.

Naast het waarderen in financiële zin worden verenigingen op het gebied van vergunningverlening actief gefaciliteerd.
Verenigingen in de gemeente staan voor uitdagingen. Zowel in het vinden van vrijwilligers als het binden van leden. Inwoners zoeken naar een flexibelere manier van sporten en bewegen. Wanneer er signalen zijn dat er in een kern diverse behoeften en wensen zijn waarin nog niet is voorzien, willen wij verenigingen, als zij hier voor open staan, ondersteunen bij het verbreden van hun (maatschappelijke) rol in de kernen. Dit kan ook de levensvatbaarheid van de verenigingen vergroten.

Wat gaan we ervoor doen?

1.2 Een verenigingsleven

Een actief faciliterende vergunningenaanpak richting verenigingsleven opzetten.	G
Ondersteunen verenigingen bij verbreden maatschappelijke rol in kernen	G
Subsidiebeleid opnieuw tegen het licht houden	O

1.3 Toekomstbestendig onderwijs

Wat willen we bereiken?

1.3 Toekomstbestendig onderwijs

Alle kinderen in onze gemeente moeten, ongeacht hun achtergrond en omstandigheden, dezelfde ontwikkelkansen hebben en opgroeien in een veilige en gezonde omgeving. De eerste levensjaren zijn cruciaal in de ontwikkeling van kinderen op het gebied van taal, cognitieve vaardigheden, sociale emotie en motoriek. We investeren derhalve in een doorgaande leerlijn om daarmee de ontwikkelingsachterstanden zoveel mogelijk te verkleinen. Dat gebeurt, vanuit preventie, via de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Naast de professionele inspanningen die gedaan worden in de ontwikkeling van een kind zal de komende jaren door het onderwijsveld een beweging gemaakt worden naar ‘’ouderverantwoordelijkheid’’. Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid in de ontwikkeling en opvoeding van het kind.

Naast het investeren in de Voor- en Vroegschoolse Educatie wordt geïnvesteerd in kwalitatief goed onderwijs en passende huisvesting.

Uitgangspunt vormt het behoud van scholen en kinderopvang in de kernen, mits kwaliteit van het onderwijs gegarandeerd kan worden en voldoende draagvlak aanwezig is voor de voorziening. Vanuit het aanbieden van kwalitatief onderwijs zullen we naast het kritisch blijven volgen van de groepsgrootte van klassen ook ontwikkelingen in de omgeving monitoren, zodat voor wat betreft de huisvesting tijdig geanticipeerd kan worden op overvolle klassen.

Samen met de het schoolbestuur en kinderpartners werkt de gemeente aan een sterk “ontwikkel”-klimaat voor de kinderen in onze gemeente. Kinderopvang en basisonderwijs hebben, als voorzieningen waar de jeugd zich ontwikkelt, een belangrijke funderende rol in de maatschappij. Dit vraagt dat we samen met partners actief bezig zijn optimale voorbereiding van kinderen op de maatschappij van vandaag en die van morgen. De gemeente heeft , vanuit haar wettelijke plicht , een belangrijke rol in de facilitering van het onderwijs door passende en voldoende onderwijshuisvesting

ter beschikking te stellen.
Er is sprake van zorgplicht wanneer het volgens de criteria uit de wet- en regelgeving noodzakelijk is maatregelen te nemen.
In het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs gemeenten Eijsden-Margraten 2023-2038 (IHP) is het gemeentelijk onderwijshuisvestingsbeleid vastgesteld en juridisch en procedureel vorm geeft aan de zorgplicht.
In de uitvoeringsagenda van het IHP zijn een viertal business cases geformuleerd, dit betreft een drietal huisvestingsvraagstukken en een duurzaamheidopdracht voor de komende vier jaren.

Met kwalitatief goede onderwijslocaties die in het lesprogramma verbindingen legt met de lokale gemeenschap (gewoontes en tradities, cultuur, ondernemerschap en maatschappelijke vraagstukken) wordt tevens bijgedragen aan de attractiviteit van de kernen om er te gaan wonen.

Gezien onze grensligging en het bieden van een steviger toekomstperspectief voor onze kinderen, wordt naast Nederlandstalig onderwijs meertalig onderwijs met Frans en dialect in het basisonderwijs gestimuleerd.

In het kader van gezondheid en vitaliteit wordt ingezet op het concept van de ‘’Gezonde Groene School’’. Naast het stimuleren van gezonde voeding op school wordt ook het bewegen op scholen gestimuleerd. Hiermee wordt bijgedragen aan het leggen van een basis voor een gezonde leefstijl en wordt de motorische ontwikkeling bevorderd.

Wat gaan we ervoor doen?

1.3 Toekomstbestendig onderwijs

De ontwikkeling van aantallen leerlingen in klassen kritisch volgen.	G
Investeren in Voor- en Vroegschoolse Interventie (VVE)	G

Financiële afwijkingen

1.3 Een toekomst bestendig onderwijs

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Aframing GGD inspectiekosten kinderopvang	€ 44.500				I
Totaal	**€ 44.500**				
Besluiten					
Totaal					
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ 44.500**				

1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern

Wat willen we bereiken?

Ontmoetingsruimten in elke kern

Ontmoeten vinden we een belangrijke factor voor het bevorderen van de vitaliteit en geluk van onze inwoners. Behoeften en vraagstukken van onze inwoners kunnen daarmee preventief in een vroegtijdig stadium in beeld komen en opgepakt worden. Voor het stimuleren van betrokkenheid, het tegengaan van eenzaamheid, het met elkaar in contact zijn, samen activiteiten doen en het faciliteren van een gezond verenigingsleven is het van belang dat er in de directe nabijheid goed toegankelijke ruimten zijn waar onze inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Vanuit deze optiek wordt ingezet op behoud van de huidige gemeenschapshuizen en wordt het uitgangspunt gehanteerd dat in elke kern een gemeenschapshuis of ontmoetingsruimte aanwezig is en gefaciliteerd wordt, zonder daarbij als gemeente de exploitatie daarvan zelf ter hand te nemen. De ‘’Hoeskamers’’ blijven we derhalve financieel waarderen en stimuleren. De transformatie van het voormalige voetbalcomplex Oranje Boys tot ontmoetingsplek, wordt verder geformaliseerd en vormgegeven.

Wat gaan we ervoor doen?

1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern

In elke kern een gemeenschapshuis of ontmoetingsruimte faciliteren.	G
Stimuleren en ondersteunen Hoeskamers	G

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud

Wat willen we bereiken?

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud

Buiten spelen, sporten en bewegen – waar mogelijk in een natuurlijke omgeving - en daarmee werken aan een gezonde levensstijl draagt bij aan de vitaliteit en gezondheid van onze inwoners. In dat licht wordt het accommodatiebeleid gecontinueerd en blijven we buiten spelen en bewegen faciliteren. Dit betekent dat we in de kernen Eijsden, Gronsveld, Cadier & Keer, Margraten en Mheer toekomstgericht blijven investeren in de sportaccommodaties en in de overige kernen het onderhoudsniveau van de accommodaties op peil houden.

Om de effecten van afname van beschikbaarheid van vrijwilligers bij (sport)verenigingen op te vangen, wordt budget vrijgemaakt. Dit budget is bedoeld voor het beschikbaar stellen van materieel dan wel het bieden van tijdelijke ondersteuning.

We zetten daarnaast in op behoud van een zwembad in Eijsden en wordt – mede vanuit de verduurzamingsopgave - in deze bestuursperiode onderzoek uitgevoerd naar een toekomstbestendige exploitatievorm.

Het stimuleren van collectief georganiseerde sport alsmede ook de individuele sport en beweegactiviteiten worden via het sportakkoord verder doorontwikkeld. Hierbij wordt in beeld gebracht welke behoeften er binnen de gemeente bestaan. Innovatieve ideeën van inwoners en gebruikers worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Door de structurele voortzetting van het programma "Jeugd aan zet" blijven we participatie en ontmoeting voor jongeren stimuleren. Jongeren zijn letterlijk aan zet om samen met de gemeente ideeën te ontplooien.

Wat gaan we ervoor doen?

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud

Het accommodatiebeleid continueren.	G
Het Sportakkoord verder verdiepen en uitvoeren.	G
Stimuleren participatie en ontmoeting van jongeren.	G

1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten

Wat willen we bereiken?

Trendbreuk Eijsden-Margraten

Samen met de GGD zetten we in op een gezondere leefstijl. Hiertoe is een Preventie-akkoord Zuid-Limburg overeengekomen, dat bestaat uit een regionaal akkoord en 16 lokale preventie-agenda´s. In het regionale akkoord zijn afspraken gemaakt met regionale partners met als doel lokale gezondheidswinst te boeken. Binnen de lokale preventie-agenda´s hebben de gemeenten afspraken gemaakt op lokaal niveau.

In Eijsden-Margraten zetten we de komende jaren in op het terugdringen van alcoholgebruik, roken en overgewicht. We doen dit via een aantal lijnen: (a) bevorderen van bewegen en gezonde voeding op scholen waarbij we er naar streven om alle scholen te kunnen aanmerken als Gezonde School met beweegvriendelijke pleinen, (b) terugdringen overgewicht en obesitas bij kinderen via de Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)-aanpak, (c) realiseren van meer rookvrije kind-omgevingen en (d) realiseren van meer gezonde sportomgevingen.

De preventieagenda van Eijsden-Margraten wordt verbonden met de uitvoering van al bestaande structuren rondom het Sportakkoord en JOGG Heuvelland. Hierdoor wordt op een integrale wijze duurzaam invulling gegeven aan positieve gezondheid voor al onze inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten

Inzetten op positieve gezondheid en uitvoering geven aan preventie-akkoord.	G

Financiële afwijkingen

1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Ontvangst DUVO gelden via GGD/AED Hartveilig	€ 35.269				**I**
Totaal	**€ 35.269**				
Besluiten					
Aframing GGD Basisgezondheidszorg n.a.v. bijgestelde begroting 2024	€ 49.882	144.663	153.830	168.421	**S**
Bijraming GGD Jeugdgezondheidszorg n.a.v. bijgestelde begroting 2024	€ -31.791	-90.662	-72.022	-331.356	**S**
Totaal	**18.091**	**54.001**	**81.808**	**-162.935**	
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ 53.360**	**54.001**	**81.808**	**-162.935**	

1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing

Wat willen we bereiken?

Zorg op maat met focus op kostenbeheersing

Vroeg of laat krijgen we allemaal met zorg te maken. We streven naar een kwalitatief goede, passende en liefdevolle ondersteuning dat zo dicht mogelijk bij de inwoner is georganiseerd zodat zij of hij zo lang mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen. Iedereen heeft recht op de hulp en ondersteuning die hij/zij nodig heeft.

In lijn met de landelijke trend stijgen ook in onze gemeente de kosten voor Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en rond de Jeugdzorg. Vanaf de decentralisatie in 2015 is het aantal meldingen per jaar gestegen van 1.000 naar ca 2.300 in 2021. Vergrijzing, demografische ontwikkelingen, een toenemende vraag naar specialistische jeugdhulpverlening en verhoging van

tarieven zijn hiervan de belangrijkste oorzaken. De kostenontwikkeling wordt uiteraard maandelijks geanalyseerd, gemonitord en gecontroleerd. Door de jaren heen en ook nu vinden er actualisaties van beleidskaders plaats.

De belangrijkste knop die van invloed is op de kostenontwikkeling lijkt en blijkt de inzet op preventie en vroegsignalering: het voorkomen dan wel minimaliseren dat zorg nodig is. In dat licht wordt ingezet op en geïnvesteerd in algemeen toegankelijke welzijns- en zorgvoorzieningen, het ‘’voorliggende veld’’ en de inzet van de consulent Welzijn WMO en consulent Welzijn Jeugd. Het doel is (en blijft) om alleen maatwerk voorzieningen aan te bieden indien de algemene voorzieningen geen of onvoldoende oplossing bieden.

Aandacht wordt ook gegeven op de (planologische) sturing op woonzorg-initiatieven voor huisvesting van jeugdigen.

In het licht van preventie en vroegsignalering werken we integraal (één aanspreekpunt per gezin en een goed ontsloten en herkenbare toegang voor vragen en voorzieningen). Tevens hebben we de hulpvraag binnen de gemeente goed in beeld, bouwen we (door) aan een sterk netwerk van lokale hulpverleners en overige deskundigen. Hierbij speelt de Praktijkondersteuner Huisartsen (POH) een belangrijke rol die we in 2023 verder (moeten) gaan verstevigen. Daarnaast streven we de inzet van jongerenwerkers te verhogen en ingezet op verhoging van activiteiten en voorlichtingen.

We bevorderen en ondersteunen de informele zorg- en mantelzorg. Mantelzorg blijven we waarderen en ondersteunen.

Daarnaast wordt ingezet op ‘’normalisering’’ van de jeugdzorg. Dit betekent dat het product-denken wordt losgelaten en de leefwereld van het kind en het gezin centraal komt te staan. We doen dit zoveel als mogelijk lokaal en daar waar noodzakelijk regionaal.

Ondanks de focus op preventie en kostenbeheersing, blijven we te allen tijde ondersteuning bieden aan inwoners die hulp of een vangnet nodig hebben.

Wat gaan we ervoor doen?

1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing

Continueren en versterken jongerenwerk via Trajekt	G
Investeren in inzet consulent welzijn jeugd	G
Inzetten op preventie vroegsignalering en integrale aanpak	G
Stimuleren mantelzorg.	G

Financiële afwijkingen

1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Stijging kosten dmv indexering Zorg-Lokaal/Presentiegelden Adviesraad	€ -30.700	€ -30.700	€ -30.700	€ -30.700	**S**
Bijraming Inkomsten Eigen Bijdrage WMO	€ 46.000	€ 46.000	€ 46.000	€ 46.000	**S**
Totaal	**€ 15.300**	**€ 15.300**	**€ 15.300**	**€ 15.300**	
Besluiten					
Bijraming Omnibuzz n.a.v. bijgestelde begroting 2024	€ -96.481	€ -159.085	€ -159.883	€ -143.715	**S**
Totaal	**€ -96.481**	**€ -159.085**	**€ -159.883**	**€ -143.715**	
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ -81.181**	**€ -143.785**	**€ -144.583**	**€ -128.415**	

1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners

We zijn trots op ons materieel en immaterieel erfgoed, waarbij we grensoverschrijdende samenwerkingen stimuleren. De gemeente neemt de rol op zich van beschermer en hoeder, die faciliteert, financiert en stimuleert. Maar onze gemeente is geen openlucht museum. Het is de plek waarbinnen het cultureel erfgoed opgemerkt en gekoesterd wordt. Het dient als inspiratie in het dagelijks leven, in hoe we met elkaar willen leven en omgaan met onze ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkelingen. We zetten in op het beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van monumenten en karakteristiek erfgoed.

Veel waarde wordt gehecht aan kunst, cultuur en cultuureducatie. Dit geeft kleur aan onze gemeenschappen, verbindt en ontwikkelt talenten.

We koesteren ook de rijkdom aan kunst en cultuur binnen onze gemeente en willen dit dan ook graag delen met toekomstige generaties, inwoners en bezoekers van onze gemeente. Daarnaast juichen we nieuwe kunst toe op een manier die inwoners inspireert, verrast en verrijkt. Hierbij is kunst dus niet alleen een element in de openbare ruimte maar ook een verbindende factor tussen inwoners.

Wij moedigen kunst en cultuur aan, bij jongeren in het bijzonder, om daarmee de kunst en bovenal de rijke cultuur waar we trots op zijn toekomst te geven. We zetten daarbij in op het actief betrekken van inwoners, organisaties en bezoekers bij kunst- en cultuurprojecten. Dit alles ondersteund en geïnspireerd door het platform Kunst In Eijsden-Margraten (KIEM).

Cultuur ontwikkeling begint bij de basis en wordt vorm gegeven met en breed educatief programma op de basisscholen. Kinderen leren zo spelenderwijs in contact komen met onze cultuur enerzijds en anderzijds komen ze op een creatieve en inspirerende wijze in contact komen met maatschappelijke thema´s zoals respect, duurzaamheid, landschap en natuur.

Ons bibliotheekwerk is toe aan herijking. Het is niet alleen de plek van het uitlenen van boeken. We zien om ons heen dat Bibliotheken zich ontwikkelen tot ontmoetingsplekken waar kennis, persoonlijke ontwikkeling, advies, contact en cultuur bij elkaar wordt gebracht. Daarom zetten we, lerend van anderen, in op innovatie samen met partners, vrijwilligers, organisaties en betrokken inwoners binnen. We koersen op een bibliotheekwerk dat aantrekkelijk is en uitnodigend is voor alle leeftijden.

Wat gaan we ervoor doen?

1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners

Het bibliotheekwerk herijken.	O
Inzetten op beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van materieel en immaterieel erfgoed	G
Kunst en Cultuurprojecten verbinden met onze jongere inwoners en organisaties.	G
Uitvoering geven aan een breed educatief programma kunst en cultuur.	G

Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?	Primitief	Begr.wijz.	Begroting	Begr.wijz.	Begroting 2024
1. Kwaliteit van Leven	Begroting 2024		NW	Burap 1	Na Burap 1
Saldo beleidsveld 1.1 Een inclusieve samenleving	-€ 4.166.472	€ 6.934	-€ 4.159.538		-€ 4.159.538
Saldo beleidsveld 1.2 Een gezond verenigingsleven	-€ 104.025	€ 94.025	-€ 10.000		-€ 10.000
Saldo beleidsveld 1.3 Toekomstbestendig onderwijs	-€ 912.871	€ 0	-€ 912.871	€ 44.500	-€ 868.371
Saldo beleidsveld 1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern	-€ 122.629	€ 39.685	-€ 82.944		-€ 82.944
Saldo beleidsveld 1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud	-€ 882.458	€ 44.266	-€ 838.192		-€ 838.192
Saldo beleidsveld 1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten	-€ 1.874.639	-€ 4.000	-€ 1.878.639	€ 53.360	-€ 1.825.279
Saldo beleidsveld 1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	-€ 12.115.919	€ 60.000	-€ 12.055.919	€ -81.181	-€ 12.137.100
Saldo beleidsveld 1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners	-€ 1.028.366	-€ 125.710	-€ 1.154.076		-€ 1.154.076
Saldo beleidstaak vóór bestemming	-€ 21.207.379	€ 115.200	-€ 21.092.179	€ 16.679	-€ 21.075.500
Mutaties reserves	€ 29.157	€ 130.000	€ 159.157		€ 159.157
Saldo beleidstaak na bestemming	-€ 21.178.222	€ 245.200	-€ 20.933.022	€ 16.679	-€ 20.916.343

Programma 2: Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie

Gemeente Eijsden-Margraten is uniek. We herbergen welgeteld vier natura 2000 gebieden, te weten het Hoogbos-Noorbeemden, Eijsderbeemden, Bemelerberg-Schiepersberg en het Savelsbos.

Daarnaast beschikt Eijsden-Margraten over een omvangrijk en prachtig buitengebied. De landschappelijke kwaliteiten die gekenmerkt worden door fijnschaligheid, diversiteit en het cultuur historisch erfgoed vormen de unieke waarden van ons buitengebied. Het landschap vormt het basiskapitaal voor een gezond leef- en verblijfsklimaat en bepaalt de belevingswaarde voor inwoner en bezoeker.

We zijn trots op dit authentieke landschap en de vele natuur die we rijk zijn. Het landschap en de natuur staan steeds meer onder druk. Middelen voor beheer nemen af. We zien een toename van het toerisme en recreatie, schaalvergroting in de landbouw en een toename van leegstaand vastgoed in het buitengebied (stallen, schuren en/of erfgoed). Daarnaast zien we de biodiversiteit afnemen en de effecten van stikstofvraagstukken toenemen. Ook klimaatverandering vormt een aandachtspunt: extremere neerslag en droogteperiodes vereisen maatregelen om voedsel-en drinkwaterproductie, bodemerosie en wateroverlast te beheersen.

Het is zaak dat we de kwaliteiten van ons landschap ook naar de toekomst toe goed borgen. Dit vraagt om een adequate aanpak rondom beheer en ontwikkeling van landschappelijke en natuurlijke waarden in het buitengebied waarin ruimte blijft voor recreatieve en de agrarische sector. Voorwaarde is wel dat hun activiteiten de aanwezige kwaliteiten duurzaam versterken en in harmonie met het landschap plaatsvinden. De basis voor ons handelen vormt de vastgestelde visie Buitengewoon Buitengebied en de daaraan gekoppelde richtinggevende uitspraken.

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten

Wat willen we bereiken?

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten

Ons landschap, een afwisseling van natuurgebieden, cultuurlandschap, de graften en holle wegen, de beekdalen, de Maas, maar ook de vele monumenten en de hoogstambomen maakt onze gemeente bijzonder en wordt door velen, zowel inwoners als bezoekers, gewaardeerd en gekoesterd. Dit landschap, onderdeel van het Nationaal landschap Zuid-Limburg, is een belangrijke drager van onze identiteit en onze economie.

Onze natuurgebieden maken onderdeel uit van Natuurnetwerk Limburg. Ze hebben een belangrijke functie voor de biodiversiteit, maar zorgen ook, samen met ons cultureel erfgoed en ons landschap, voor een gebied waar het zowel voor inwoner als bezoeker goed toeven is. Daarnaast kent onze gemeente het Maasdal, landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones en verbindingszones tussen bestaande natuurgebieden (landbouwgebieden met kleine landschapselementen, waterlopen e.d.). In deze groenblauwe gebieden zijn er kansen om natuurwaarden en landschapskwaliteiten te laten samen gaan met andere functies. De herontwikkeling van het Noordal, groeve 't Rooth en de Zuidelijke Maasdalvisie zijn daarvan voorbeelden.

Biodiversiteit en landschappelijke attractiviteit hangen samen met een goed beheer van het landschap. Door het wegvallen van middelen voor beheer en de afname van de agrarische sector, zijn nieuwe verdienmodellen nodig om het landschap duurzaam te kunnen onderhouden. In dat licht wordt ingezet op het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen rondom beheer van het landschap, waarbij op innovatieve wijze op zoek gegaan wordt naar inbreng van ondernemers en de bezoekers alsmede onze eigen inwoners.

We zetten tevens in op het vergroten van de biodiversiteit en vergroening in het buitengebied. We passen ecologisch bermenbeleid toe en bevorderen het bijenwelzijn. Tevens leggen we flora en faunastroken aan en planten we hagen, (fruit)bomen en (pluk)bossen. Hierdoor ontstaan nieuwe leefgebieden voor bijvoorbeeld vogels en insecten, worden bestaande leefgebieden met elkaar verbonden en wordt de biodiversiteit versterkt. Mede door in te zetten op strategische grondaankopen wordt onder andere bijgedragen aan het realiseren van ecologische verbindingszones en natuurontwikkeling. Daarnaast wordt hiermee de belevingswaarde van ons landschap voor inwoner en bezoeker verhoogd.

Op plekken geven we ruimte voor aanplant van de fijnspar, zodat het immaterieel cultureel erfgoed ''denhalen'' ook in de toekomst als traditie behouden blijft in onze dorpen. Lokale initiatieven die bijdragen aan bomen-, hagen- en bosaanplant alsmede bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit en het bijenwelzijn, stimuleren we. Tevens ondersteunen we, vanuit het gedachtegoed ''renderend landschap'', nieuwe ontwikkelingen indien deze versterkend zijn voor het beheer en ontwikkeling van het landschap en passend zijn in de omgeving. Hierbij hanteren we het principe dat in ruil voor de baat die het project of ontwikkeling heeft vanwege het landschap, een bijdrage geleverd wordt aan de ontwikkeling en bescherming er van.

Daarnaast zetten we in op bescherming, herstel en uitbreiding van authentieke landschapselementen. Juist de kleine landschapselementen (zoals hagen, bosjes, graften, bomenrijen) vormen, naast de functie die ze hebben voor dier- en plantensoorten, ook een visueel aantrekkelijk element in ons landschap en benadrukken de fijnschaligheid.

Wat gaan we ervoor doen?

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten

De herontwikkeling van het Noordal faciliteren.	G
Ecologisch bermenbeheer toepassen en stimuleren van lokale initiatieven.	G
Een vervolg geven aan de Zuidelijke Maasdalvisie.	G
Nieuwe verdienmodellen ontwikkelen rondom beheer van het landschap.	O
Samen met de Provincie bezien hoe invulling te geven aan het bomenplan.	G

2.2 Transformatie van de landbouw

Wat willen we bereiken?

2.2 Transformatie van de landbouw

De agrarische sector binnen onze gemeente staat de komende jaren voor grote inspanningen. Regelgeving op het gebied van stikstof, grond- en gewasbewerking, vergrijzing binnen de sector, de wereldeconomie en landschappelijke beperkingen zijn aspecten die hiervoor zorgdragen. Steeds meer agrarische bedrijven combineren de productie van voedsel met andere functies zoals zorg en recreatie.

Wij streven voor Eijsden-Margraten een vitale, toekomstbestendige en duurzame agrarische sector na, in harmonie met milieu, natuur en landschap. We streven naar een agrarische sector die bijdraagt aan het behoud van de unieke waarden in onze gemeente, hetgeen gekenmerkt wordt door fijnschaligheid in plaats van grootschaligheid, diversiteit in plaats van monocultuur en waarbij weidegronden en fruitteelt boven akkerland gaat. Verschraling van het landschap wordt door de sector zelf ook als onwenselijk ervaren. Landbouw en natuurontwikkeling kunnen goed met elkaar samen gaan in deze omgeving. Derhalve ondersteunen we initiatieven die hierin passen.

We staan constructief tegenover uitbreiding van bestaande bedrijven, mits deze uitbreiding leidt tot versterking van de gebiedskwaliteiten, de bedrijfsvoering op een duurzame wijze plaatsvindt en bebouwing noodzakelijk is voor de eigen bedrijfsvoering.

Multifunctionele landbouw heeft potentie die kansrijk is, mede ook vanwege het meer verbinden van boer en burger. Ook ten aanzien van andere vormen van landbouw zoals wijnbouw, paardenhouderij, agroforestry en streekgebonden productie zien wij kansen, mits deze passen binnen het streefbeeld. (agroforestry ofwel boslandbouw genaamd betreft landgebruiksystemen waarbij het planten en/of actief beheren van bomen wordt gecombineerd met landbouw of veeteelt).

Gezien de toename van het aantal stoppers in de landbouwsector wordt meegedacht en meegewerkt aan het wijzigen van agrarische kavels als die functie past binnen het landschap en de directe omgeving. Dit ter voorkoming van leegstand, verloedering en ongewenste ontwikkelingen.

Om de transformatie in de landbouw in goede banen te leiden, wordt samen met de sector – binnen de reeds vastgestelde kaders van Buitengewoon Buitengebied - op lokaal niveau een actieplan uitgewerkt. Ingezet wordt op een toekomstbestendige natuurinclusieve landbouw, waarin letterlijk en figuurlijk ruimte geboden wordt voor diversiteit en nieuw ondernemerschap. E.e.a. zoals ook voorzien is in de uitwerking van de gebiedsvisie Middenterras Bemelen-Mesch. Daarnaast zal in het actieplan antwoord gegeven worden op het tegengaan van verschraling van het landschap en ongewenst grondgebruik waarbij inzet van actieve grondpolitiek niet uitgesloten wordt. De gebiedsdifferentiatiekaart die opgesteld wordt geeft richting waar in welke mate ruimte is voor behoud en ontwikkeling van de landbouw alsmede voor teeltondersteunende voorzieningen (b.v. hagelnetten). Hiermee kan tevens antwoord gegeven worden op de vraag hoe vrijkomend vastgoed her in te vullen.

In het contact met individuele bedrijven streven wij zoveel mogelijk naar één gemeentelijk aanspreekpunt en faciliteren actief, via het netwerk van mede-overheden, kennisinstellingen, belangenorganisaties en maatschappelijke en financiële instellingen, de agrariërs die willen transformeren. Gezien het belang van de landbouwsector binnen onze gemeente specifiek en voor Zuid-Limburg algemeen blijven we onze vooraanstaande rol op het beleidsterrein landbouw en landschap binnen de regio voortzetten.

Op lokaal niveau stimuleren wij de bewuste productie en consumptie van duurzaam voedsel. Wij nemen het voortouw hierin door bij gemeentelijke activiteiten hieraan invulling te geven. Daarnaast zetten we in op de consument van de toekomst. Dit doen we door op scholen aandacht te vragen voor gezond en duurzaam lokaal voedsel en reductie van voedselverspilling. Dit past geheel binnen het concept van de Gezonde basisschool. Tevens faciliteren we initiatieven om de consument bewust te maken zodat “Koop Lokaal” ook omgezet wordt in daden. In dat licht wordt het burgerinitiatief Korte Keten Zeker (w)Eten verder ondersteund. Het doorontwikkelen van het stroop stoken binnen de gemeente als nationaal cultureel immaterieel erfgoed en initiatieven die bijdragen aan bewust produceren van duurzaam voedsel worden ondersteund.

Wat gaan we ervoor doen?

2.2 Transformatie van de landbouw

De schooljeugd bewust maken van duurzaam lokaal voedsel en reductie van voedselverspilling.	O
De trekkersrol van het programma Landbouw en Landschap in het Middengebied continueren.	G
Een lokaal actieplan ´transformatie van de landbouw´ uitwerken.	G
Het project Korte Keten Zeker (w)eten continueren en doorontwikkelen.	G
Het stroopgedachtegoed en initiatieven rondom ´koop lokaal´ ondersteunen.	G

2.3 Vrijetijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving

Wat willen we bereiken?

2.3 Vrijetijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving

Vrijetijdseconomie is een belangrijke economische motor voor onze samenleving.

De sector is goed voor circa 8% van het totaal aantal banen in de regio. Eijsden-Margraten is als het gaat om overnachtingen een kleine(re) speler in het Heuvelland. In 2021 kende onze gemeente bijna 400.000 overnachtingen die goed waren voor een opbrengst aan toeristenbelasting van ca. 650.000 euro.

Op basis van het Uitvoeringsprogramma Plattelands- en Vrijetijdseconomie 2024 stellen we middelen beschikbaar voor de stimulering, ontwikkeling, uitvoering, ondersteuning en facilitering van projecten, activiteiten en events, met name op basis van de vijf pijlers van de regionale Visie Vrijetijdseconomie ‘Bestemming Zuid-Limburg 2030’. De totaalbegroting Plattelands- en Vrijetijdseconomie 2024 sluit (op basis van indexering) nauw aan bij de doelstellingen van de begroting 2023 en geldt als basis voor de verdere uitvoering en doorontwikkeling van de Plattelands- en Vrijetijdseconomie van Eijsden-Margraten, in verbinding met de regiogemeenten/ Middengebied/Zuid-Limburg en Euregio. Het UVP ondersteunt daarmee de ambities en doelen in het kader van de prioritaire thema’s met Eijsden-Margraten als duurzame bestemming (GreenDestination) in de regio.

Het streven is dat ook in 2030 onze gemeente nog steeds gastvriendelijk, authentiek en bourgondisch is, waar bewoners, recreanten en ondernemers tot rust komen, met respect voor elkaar. We ontvangen dan ook graag gasten die de manier van ‘’slow living’’ waarderen, genieten van fijnschaligheid en van onze lokale producten die duurzaam worden geproduceerd.

Vanuit deze optiek nemen we een positieve grondhouding aan rondom initiatieven en innovatieve ontwikkelingen van reeds gevestigde en nieuwe ondernemers in de vrijetijdseconomie. Samen met

hen en in afstemming met de buurgemeenten in Nederland én België brengen we in beeld hoe hieraan invulling te geven.

We zullen echter waken voor toeristisch, recreatieve overdruk. Te veel bezoekers, te veel toeristisch verkeer, te veel evenementen legt een druk op de leefbaarheid van de kernen maar legt ook een druk op het landschap. Derhalve zetten we in op kwaliteit en spreiding.

Grootschalige ontwikkelingen worden uitgesloten. We faciliteren wel kwalitatief goede kleinschalige ontwikkelingen, passend bij het DNA van Eijsden-Margraten. Vanuit kwaliteitsoogpunt zetten we in op het faciliteren van ondernemers met verblijfsaccommodaties die willen doorontwikkelen en investeren in kwaliteitsverbetering. Dit wordt ondersteund via de aanpak ´Innovatief Investeren´. Daarnaast wordt het ambassadeurschap rondom Cittaslow verder uitgebouwd.

We sturen in samenwerking met het Huis van de Sport op het doseren en spreiden van het aantal toertochten binnen de gemeente. Daarbij zullen we gebieden in onze gemeente ontzien waar de druk op de leefomgeving en het landschap groot is. In dit licht houden we het aantal wielerevenementen dat wij faciliteren en ondersteunen ook beperkt.

We zijn en willen een aantrekkelijke wandel- en fietsgemeente blijven. Hierbij wordt ingezet op kwaliteit en niet op kwantiteit. Op het gebied van de wandelinfrastructuur wordt derhalve het Knopen Lopen geïntroduceerd. Hiermee wordt de kwaliteit van het wandelnetwerk sterk verbeterd. Uitbreiding van de wandel-infrastructuur wordt beperkt tot het realiseren van zgn. ommetjes in en rondom de kernen. Verder wordt geïnvesteerd in veilige fiets- en wandelverbindingen (zie programma Wonen en Leefomgeving).

Het MKB is dé banenmotor van onze gemeente. De coronacrisis heeft onze ondernemers hard geraakt. Zij hebben een moeilijke tijd achter de rug. En hoewel deze crisis nu voorbij lijkt, moeten we de lokale economie juist blijven stimuleren. Zo dragen we bij aan werkgelegenheid voor onze inwoners en innovatie voor de toekomst. In dit licht zal het vestigingsklimaat verder versterkt worden door op zoek te gaan naar het bieden van ruimte voor vestiging van (nieuw) ondernemerschap. Ook zal ingezet worden op een intensievere samenwerking tussen de gevestigde ondernemers binnen de gemeente als met de gemeente zelf.

Wat gaan we ervoor doen?

2.3 Vrijetijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving

De evenementendruk rondom toertochten doseren en spreiden.	G
Het ambassadeurschap Cittaslow verder uitbouwen.	G
In beeld brengen locaties voor vestiging van (nieuw) ondernemerschap	O
Ondersteuning geven aan wielerevenementen.	G
Samenwerking bevorderen tussen ondernemers onderling en met de gemeente	G
Uitbreiding van Knopen lopen en de wandelinfrastructuur beperken tot realisatie van Ommetjes.	G
Uitvoeringsprogramma Plattelands- en Vrijetijdseconomie 2024	G

Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?	Primitief	Begr.wijz.	Begroting	Begr.wijz.	Begroting 2024
2. Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie	Begroting 2024		NW	Burap 1	Na Burap 1
Saldo beleidsveld 2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten	-€ 208.963	-€ 95.000	-€ 303.963		-€ 303.963
Saldo beleidsveld 2.2 Transformatie van de landbouw	-€ 75.000	€ 0	-€ 75.000		-€ 75.000
Saldo beleidsveld 2.3 Vrijetijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving	€ 680.990	-€ 275.000	€ 405.990		€ 405.990
Saldo beleidstaak vóór bestemming	€ 397.027	-€ 370.000	€ 27.027	€ 0	€ 27.027
Mutaties reserves	-€ 220.000	€ 370.000	€ 150.000	€ 0	€ 150.000
Saldo beleidstaak na bestemming	€ 177.027	€ 0	€ 177.027	€ 0	€ 177.027

Programma 3: Duurzaamheid en Klimaatverandering

Omschrijving

Als gemeente Eijsden-Margraten staan wij vanwege het zeer grote aandeel particulier vastgoed en ons kwetsbare landschap voor een grote uitdaging op het gebied van duurzaamheid en klimaat. We doen het momenteel al best goed voor wat betreft het aantal woningen die voorzien zijn van zonnepanelen (39% in EM versus 19% in NL). Willen we echter in 2050 energieneutraal, volledig aardgasvrij en circulair zijn, zullen we de komende jaren veel energie moeten steken in het invullen van deze opgaven. Afwachten is derhalve geen optie, we zullen aan de slag moeten. Maar los van deze landelijke doelstellingen vinden wij het belangrijk dat we investeren in duurzaamheid en het inspelen op vraagstukken rondom klimaatverandering. Dat zijn wij immers verplicht aan onze huidige en toekomstige inwoners en generaties van onze prachtige gemeente Eijsden-Margraten.

3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst

Wat willen we bereiken?

3.1 Meerjaren uitvoeringsprogramma klimaat- en energieopgaven

Gezien de wereldwijde ontwikkelingen, de stijgende energieprijzen en de klimaatopgaven komen energievraagstukken in een stroomversnelling. Dit vraagt, in het licht van behoud van de kwaliteiten van ons waardevolle landschap en het tegengaan van energiearmoede bij onze inwoners, om het maken van keuzes, het treffen van maatregelen en het doen van investeringen.

Op weg naar een energieneutrale gemeente zetten we naast het opwekken van energie in op het verminderen van gebruik van energie. In de basis houden we vast aan het genomen raadsbesluit, waarbij zonne- en windenergie in het buitengebied is uitgesloten. Wel staan we open voor -en stimuleren we- innovatieve ontwikkelingen mits deze geen afbreuk doen aan het landschap en ons woon- en leefklimaat.

De focus voor de komende jaren ligt op het aardgasloos maken en isoleren van vastgoed alsmede het verder stimuleren van zonnepanelen op daken. Hierin nemen wij als gemeente onze verantwoordelijkheid en zullen wij het voorbeeld geven. Andere partijen zoals schoolbesturen, stichtingen en woningcorporaties proberen we te verleiden om versneld hun vastgoed te verduurzamen.

Ten aanzien van de Transitievisie Warmte die in 2021 is vastgesteld, wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld dat beschrijft hoe en wanneer inwoners en bedrijven op een meer duurzame manier in hun warmtebehoefte voorzien. Voor wat betreft de Regionale Energie Strategie (RES) werken we samen met de RES-regio aan de transitie van onze energiemix.

Daarnaast verstrekken we actief informatie aan onze inwoners en ondernemers en organiseren we bijeenkomsten. Met als doel onze inwoners meer bewust te maken van de kansen en mogelijkheden, zowel in financiële als in technische zin. We sporen onze inwoners aan om op individueel dan wel collectief niveau energiemaatregelen te treffen. Dit ondersteunen we door een breed pakket aan (financiële) stimuleringsmaatregelen aan te bieden.

Naast het bevorderen van het integreren van duurzaamheidsmaatregelen bij nieuwbouw, gaat extra aandacht uit naar het verzilveren van kansen rondom duurzaamheid bij verbouw. De mogelijkheden rondom het stimuleren en verantwoord verduurzamen van monumentale panden of panden die in een beschermd stads- en dorpsgezicht liggen, worden verkend.

Actief stimuleren en ondersteunen we lokale initiatieven, zoals het oprichten van energie-corporaties en het realiseren van groen gas. We zien hierin kansen om wijken en kernen lokaal van energie te voorzien en delen van de agrarische sector energie-neutraler te maken.

We bevorderen het verduurzamen van mobiliteit. In dat licht stimuleren we het (elektrisch) fietsen. Als gemeente geven we hierin het voorbeeld en gaan dit actief promoten. Ook het elektrisch rijden stimuleren we. Gezien de verwachte groei van het aantal elektrische auto´s en e-bikers is behoefte aan een integraal laadpalenbeleid; een toekomstgericht beleid dat aansluit bij de behoeften op recreatief en toeristisch gebied alsmede bij de mobiliteitsontwikkelingen binnen onze gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst

Aansluiten bij een regionaal duurzaamheidsloket.	G
De projecten 'zorgeloos zonnepanelen', 'plus je huis', en 'dubbel duurzaam' voortzetten	R
Een uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte opstellen.	O
Het fietsgebruik binnen de organisatie promoten.	O
Het gemeentelijk vastgoed verduurzamen en sturen op verdere verduurzaming van scholen, gemeenschapsaccommodaties en huurwoningen.	G
Informatie- en kennisoverdracht organiseren	G
Lokale initiatieven actief stimuleren en ondersteunen.	G

Toelichting

<u>De projecten "zorgeloos zonnepanelen", "plus je huis" en "dubbel duurzaam" voortzetten</u>
Op 23 februari 2023 heeft uw raad besloten het project "zorgeloos zonnepanelen" te beëindigen en de Verordening Stimuleringsregeling zakelijk vast te stellen. Particuliere woningeigenaren worden via de

website van de gemeente gewezen op de Duurzaam Thuis-leningfaciliteit van de provincie Limburg.

3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie

Wat willen we bereiken?

3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie

Verdroging en vernatting zijn vraagstukken waarop we de komende periode nadrukkelijk een antwoord moeten geven. Samen met onze waterpartners geven we op een dusdanige manier invulling aan de waterketen dat daarmee de volksgezondheid wordt beschermd, een goede leefomgeving wordt bevorderd en schade aan het milieu wordt voorkomen.

Middels het opstellen van een Waterplan voor de periode 2023 – 2027, maken we het watersysteem klimaatadaptief en duurzaam. In de basis zal dit betekenen dat we meer water gaan bergen en infiltreren, minder verharden en meer gaan vergroenen. Knelpunten ten aanzien van wateroverlast en droogte worden inzichtelijk gemaakt en worden aangepakt. Hiertoe worden de resultaten uit de klimaatstresstesten vertaald in een uitvoeringsprogramma Hitte en Droogte.

We blijven daarnaast inzetten op het scheiden van hemel- en afvalwater. Hierbij, wordt waar mogelijk, het hemelwater zolang mogelijk vastgehouden op de plekken waar deze valt en wordt gedoseerd afgevoerd naar bedoelde voorzieningen.

Klimaatadaptatie vraagt daarnaast bij onze inwoners en ondernemers om bewustwording en maatregelen die de gevolgen beperken. Afkoppelen van hemelwater wordt derhalve gestimuleerd. Het aanbieden van regentonnen en het ontstenen en vergroenen van tuinen alsmede het vergroenen van daken geven we een impuls, zowel bij bestaande woningen als bij nieuwbouw. Aansluiting wordt in deze gezocht bij Stichting Steenbreek. Instrumenten zoals ´Water in Balans´ worden nader onder de aandacht gebracht.

Wat gaan we ervoor doen?

3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie

Het afkoppelen van hemelwater stimuleren: impuls geven aan regentonnenactie, ontstenen/vergroenen tuinen en Water in Balans.	G

3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten

Wat willen we bereiken?

Optimaliseren luchtkwaliteiten

De kwaliteit van het milieu is een belangrijke factor in hoe mensen hun leefomgeving waarderen en kwaliteit van leven ervaren. Lucht, water, bodem en geluid vervullen hierin een voorname rol. Daarom investeren we in een leefomgeving waarin de milieucondities op orde zijn. In deze bestuursperiode zetten we vanuit milieuoogpunt naast klimaatadaptatie nadrukkelijk in op het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Stikstof is een vraagstuk dat veel impact heeft op onze inwoners en hun leefomgeving. Ook bepaalt de omvang van stikstof de ontwikkelmogelijkheden binnen onze gemeente. Te veel stikstof heeft ook een nadelige invloed op onze gezondheid via de verontreiniging van de lucht en het grond-, oppervlakte- en drinkwater. Deze bestuursperiode gaan we inzetten op een aantal pijlers: het versterken van stikstofgevoelige natura 2000 gebieden, het aanpakken van stikstof bij de bron en het blijven bieden van ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Tevens simuleren we medeoverheden de bronnen, die luchtverontreiniging binnen onze gemeentegrenzen veroorzaken, aan te spreken om vervuiling aan te pakken. Via voorlichtingscampagnes worden de veroorzakers van gegronde overlast van houtstook en kachels bewust gemaakt van de schadelijke effecten.

Wat gaan we ervoor doen?

3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten

De luchtmetingen monitoren en vertalen in te nemen maatregelen.	G
Een aanpak stikstof-reductie uitwerken.	O

3.4 Van afval tot grondstof

Wat willen we bereiken?

Van afval tot grondstof

Zoals is vastgelegd in het grondstoffenplan gaan we ons ervoor inzetten om, vanuit de circulaire economie gedachte, steeds meer richting te geven aan het beheer van grondstoffen en afval. In dit kader gaan we afvalscheiding en de vermindering van restafval verder bevorderen.

Wat gaan we ervoor doen?

3.4 Van afval tot grondstof

Uitvoering geven aan het Grondstoffenplan.	G

Financiële afwijkingen

3.4 Van afval tot grondstof

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Totaal					
Besluiten					
RUD Zuid-Limburg : - 2024 : bijraming financiering bodemtaken. - 2025 ev : de gevolgen voor 2025 ev zijn gebaseerd op de begroting van de RUD.	€ -94.955	€ -335.696	€ -354.581	€ -367.344	**S**
Totaal	**€ -94.955**	**-335.696**	**-354.581**	**-367.344**	
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ -94.955**	**-335.696**	**-354.581**	**-367.344**	

Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?	Primitief	Begr.wijz.	Begroting	Begr.wijz.	Begroting 2024
3. Duurzaamheid en klimaatverandering	Begroting 2024		NW	Burap 1	Na Burap 1
Saldo beleidsveld 3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst	-€ 194.545		-€ 194.545		-€ 194.545
Saldo beleidsveld 3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie	€ 0		€ 0		€ 0
Saldo beleidsveld 3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten	-€ 54.000		-€ 54.000		-€ 54.000
Saldo beleidsveld 3.4 Van afval tot grondstof	€ 616.430		€ 616.430	€ -94.955	€ 521.475
Saldo beleidstaak vóór bestemming	€ 367.885	€ 0	€ 367.885	-€ 94.955	€ 272.930
Mutaties reserves	€ 0		€ 0	€ 0	€ 0
Saldo beleidstaak na bestemming	€ 367.885	€ 0	€ 367.885	-€ 94.955	€ 272.930

Programma 4: Wonen en Leefomgeving

Eijsden-Margraten is gezien haar ligging in de directe nabijheid van het stedelijk gebied, de landschappelijke kwaliteiten en aanwezige voorzieningen een aantrekkelijke woonomgeving en wil dat graag blijven. Wij streven naar een woningvoorraad met passende woningen voor onze inwoners in een leefomgeving die gezond, veilig en prettig is om in te wonen. Kwaliteit en duurzaamheid zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Passende woningen zoeken we niet alleen in nieuwbouw maar ook in de transformatie van met name cultuur-historische waardevolle panden en vrijkomend agrarisch vastgoed. Door op innovatieve en creatieve wijze cultuur-historische waardevolle panden te herbestemmen worden deze behouden voor de toekomst. Vanuit de gedachte dat we een inclusieve gemeente willen zijn, wordt in het programma Wonen en Leefomgeving de komende jaren hierop verdere invulling geven. De basis is dat woningbouwplannen, waaraan medewerking wordt verleend, moeten passen bij de behoefte.

Volgens diverse bevolkingsprognoses blijft het aantal huishoudens tot 2030 stijgen. De meeste groei wordt verwacht in de groep alleenstaande 65-plussers. De groep tweepersoonshuishoudens 65-plussers groeit beperkt. De groep 23-65 jarigen neemt naar verwachting beperkt af. Volgens ons woonbehoefteonderzoek voor de periode 2022-2035 is de verwachting, dat in elk segment van de koopsector de behoefte toeneemt. Met name in de prijsklasse € 325.000 tot € 450.000 en boven de € 450.000.

Uit het recentelijk uitgevoerde woningbehoefteonderzoek volgt een opgave tot 2030 van ca. 710 woningen, waarvan 610 koopwoningen en 100 huurwoningen. Rekeninghoudende met een wenselijke schaarste van 1% dient uitgegaan te worden van het realiseren van in totaal circa 600 woningen waarvan ca. 465 (78%) koopwoningen en ca. 135 (22%) huurwoningen. Opvallend is dat de toename in de huursector veroorzaakt wordt door een groeiende behoefte aan zorgwoningen en woningen die noodzakelijk zijn voor woonurgenten en aandachtsgroepen.
Jaarlijks krijgt de gemeente taakstellend een huisvestingsopgave vanuit het Rijk opgelegd om statushouders te huisvesten. Verwacht wordt dat deze doelgroep stijgende is t.o.v. de cijfers als voornoemd. Daarnaast is er in Eijsden-Margraten een opgave rondom de huisvesting van aandachtsgroepen, met name zorgvragers in diverse leeftijdscategorieën. Voor deze laatste doelgroep dienen de komende jaren ook extra investeringen gedaan te worden. Dit sluit aan bij het Rijksbeleid dat voorbereid wordt waarin gemeenten antwoord geven op de huisvestingsvraagstukken van deze mensen.

Verwacht wordt dat hiertoe een visie en een verordening dient te worden opgesteld waarmee een passende woningtoewijzing voor deze doelgroep wordt georganiseerd. In maart 2023 hebben de

provincie, de Limburgse gemeenten en de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de Limburgse Woondeal 2023-2030 afgesloten. Op basis van deze deal moet vanaf 2025 het aandeel van nieuwe woningbouwplannen voor 2/3 bestaan uit betaalbare woningen. Hieronder wordt verstaan koopwoningen tot maximaal € 355.000,-- en sociale en midden-huurwoningen. De behoefte aan betaalbare woningen is zowel bij jongeren/starters als ouderen stijgende.

Vanwege het groeiende aantal ouderen en alleenstaanden, de toenemende vraag om statushouders te huisvesten, de stijgende woonzorgbehoefte en de Limburgse Woondeal 2023-2030, staan wij voor een grote transformatieopgave waarvoor intensieve samenwerking met de woningcorporaties noodzakelijker wordt dan ooit om aan deze opgave tegemoet te komen.
Op het gebied van mobiliteit zetten we de komende jaren in op een veilige en duurzame infrastructuur met goed toegankelijke kernen waarin het parkeren goed geregeld is voor onze eigen inwoners als voor onze bezoekers. Onverkort wordt uitvoering gegeven aan het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan, waarbij de accenten gelegd zullen worden op een drietal thema´s: veiligheid, parkeren en bereikbaarheid. Tussentijds vindt hierop monitoring en zo nodig bijsturing plaats.

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern

Wat willen we bereiken?

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern

De grote vraag naar woningen vraagt om een versnelling van nieuwbouw in de hele gemeente. Wij streven daarbij naar een gevarieerd aanbod in alle kernen dat aansluit bij de behoeften. Insteek is het behoud van vitale kernen en dat onze inwoners zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen. Focus komt primair te liggen op het realiseren van betaalbare en duurzame woningen voor starters. Daarnaast wordt middels nieuwbouw ingezet op het bevorderen van de doorstroming in de woningmarkt door levensloopgeschikte woningen te realiseren.

Op basis van een integraal woningbouwprogramma wordt in kwantitatieve zin op integrale wijze antwoord gegeven hoe invulling te geven aan de woonopgaven tot 2030 inclusief de reguliere opgaven rondom huisvesting van woonurgenten en aandachtsgroepen. Jaarlijks zal de voortgang gemonitord worden en verantwoord worden richting raad.

In kwalitatieve zin hechten we veel waarde aan de instandhouding van de karakteristieken van onze kernen. We zetten dan ook in op realisatie van nieuwbouwplannen die niet alleen aansluiten bij de behoeften van onze inwoners maar die ook goed aansluiten bij de dorpse structuren en waarbij vraagstukken vanuit duurzaamheid, klimaatverandering en dit programma op passende wijze geïncorporeerd worden in de planvorming.

Om bij te dragen aan de transformatie-opgaven in de landbouw en verloedering van leegstaande panden te voorkomen, gaan we ruimhartig om met initiatieven die woonruimten realiseren in leegstaande en/of vrijkomende boerderijen en historische panden. Belangrijke voorwaarde blijft dat het initiatief past bij de plek en de omgeving.

Om de versnelling in de woningbouw kracht bij te zetten wordt buiten de gebaande paden gehandeld. Instrumentarium dat voorhanden is om te kunnen versnellen, wordt ingezet. Hierbij moet gedacht worden aan actieve strategische grondverwerving en overige planologische instrumenten die beschikbaar zijn. Ook worden ontwikkelingen op rijksniveau in deze nauw gevolgd. Dit alles om op alle mogelijke manieren versnelling in de woningbouw te effectueren. Actief zal ook gestuurd worden op het maken en naleven van concrete prestatie-afspraken met woningcorporaties.

Door krapte op de woningmarkt, het kunnen (blijven) wonen in de eigen leefomgeving en het realiseren van betaalbare woningen worden nieuwe flexibele woonvormen verkend. De mogelijkheden rondom zelfbewoningsplicht en het instellen van een huisvestingsverordening worden eveneens verkend. Ruimte wordt geboden voor het realiseren van mantelzorgwoningen.

Voor het realiseren van betaalbare starterswoningen wordt gekeken hoe een aantrekkelijk starters-arrangement aangeboden kan worden voor wat betreft typologie woning alsook in ondersteunende zin vanuit financieel oogpunt. Gestreefd wordt naar het realiseren van starterswoningen voor een bedrag van 265.000 euro. De starterslening wordt derhalve gecontinueerd. Instrumenten vanuit het grondbeleid zoals erfpacht worden in deze verkend. Als ook concepten die elders in het land worden gehanteerd zoals b.v. het Westland-model.

De vele wetten en regels die aan een omgevingsvergunning ten grondslag liggen zorgen voor een complexe situatie die bij inwoners vaak tot frustraties leiden. In combinatie met de grote omvang aan principe-verzoeken en vergunningaanvragen, wordt naast het versnellen van planvorming ingezet op het versnellen van het vergunningenproces en bestemmingsplanprocedures. Sturen op hoofdlijnen is het uitgangspunt en sturen op detailniveau waar noodzakelijk. Hiermee wordt niet alleen bijgedragen aan de dienstverleningsopgave en de versnelling van de woningbouw maar ook in het meer beheersbaar maken van de werkdruk in de organisatie.

Wat gaan we ervoor doen?

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern

De mogelijkheden tot zelfbewoningsplicht en het instellen van een huisvestingsverordening verkennen.	G
De starterslening continueren / Nieuwbouw van starterswoningen stimuleren en faciliteren middels een starters-arrangement	G
Een TaskForce wonen instellen.	G
Instrumentarium inzetten dat bijdraagt aan versnelling woningbouw	G
Nieuwe flexibele woonvormen verkennen.	G
Op basis van integraal woningbouwplan vastgestelde omgevingsplannen voorleggen aan de raad.	G
Opstellen en uitvoering geven aan prestatieafspraken	G
Transformeren leegstaande en/of vrijkomende boerderijen en historische panden.	G

Financiële afwijkingen

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern

Onderwerp	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Totaal					
Besluiten					
Beleid tbv invoering Wet goed verhuurderschap.	€ -10.939				**I**
Totaal	**€ -10.939**				
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ -10.939**				

4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de wet private kwaliteitsborging (Wpkb) is voorzien per 1 januari 2024. Beide wetten hebben grote impact op het werken van de gemeente. Zowel in de voorbereidende zin alsmede in de verdere uitvoering worden deze bestuursperiode belangrijke stappen gezet rondom de toekomstrichting van onze leefomgeving en de wijze waarop vanuit gemeentewege ontwikkelingen oppakken. We zorgen dan ook voor een zorgvuldig implementatietraject van de Omgevingswet. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van een daarvoor opgestelde routeplanner Omgevingswet.

Op het moment dat de Omgevingswet inwerking treedt, worden de vigerende bestemmingsplannen automatisch omgezet in omgevingsplannen. In het licht van de verplichting dat we uiterlijk eind 2029 voor de gehele gemeente moet beschikken over een of meerdere omgevingsplannen, hoe hieraan invulling te geven.

Als gevolg van de Wpkb gaat de toetsing van bouwaanvragen aan het bouwbesluit naar de private sector. De gemeente beoordeelt of dit goed gebeurt en treedt waar nodig handhavend op. Door deze wijziging vervalt een voorname grondslag voor het heffen van legesinkomsten. Dit betekent dat gemeente minder baten krijgen terwijl de lasten niet navenant verminderen. Hierop is reeds begrotingstechnisch geanticipeerd. De daadwerkelijke (financiële) effecten zullen worden gemonitord en bezien wordt welke mogelijkheden er zijn om het financiële effect te dempen.

Wat gaan we ervoor doen?

4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet

Betrekken raad bij implementatie Omgevingswet.	G
Het vergunningenproces versnellen en het nieuwe werken op grond van de Omgevingswet vorm en inhoud geven.	G
Impact Omgevingswet en Wpkb monitoren.	G
Implementatie Omgevingswet	G
Investeren in kennis en kunde rondom de Omgevingswet zowel bij de organisatie als het bestuur als de raad.	G
Voorbereiden totstandkoming Omgevingsplan.	G

Financiële afwijkingen

4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Indexering geo-informatie	€ -10.000				**I**
Totaal	**€ -10.000**				
Besluiten					
Indexering bijdrage GR Gegevenshuis cf opgave Gegevenshuis	€ -11.061	€ -11.796	€ -12.244	€ -12.710	**S**
Totaal	**€ -11.061**	**€ -11.796**	**€ -12.244**	**€ -12.710**	
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ -21.061**	**€ -11.796**	**€ -12.244**	**€ -12.710**	

4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen

Wat willen we bereiken?

4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen

Eijsden-Margraten wil een aantrekkelijke wandel- en fietsgemeente zijn. Dit sluit goed aan bij onze duurzaamheids- en gezondheidsdoelstellingen om inwoners en bezoekers te verleiden om meer te bewegen, het autogebruik te verminderen en het elektrisch fietsen te stimuleren. Voorop hierin staat het bieden van meer veiligheid aan de kwetsbare verkeersdeelnemers, fietsers, wandelaars, mensen met een beperking en schoolgaande kinderen.

We streven naar een betere scheiding tussen gemotoriseerd en langzaam verkeer. Daar waar mogelijk worden vrijliggende fietspaden gerealiseerd dan wel krijgen fietsers voorrang op het gemotoriseerd verkeer door straten autoluw te maken. Indien noodzakelijk zal vanuit veiligheidheidsoogpunt het fietsnetwerk worden uitgebreid. Bij wegen gaat in dergelijke situaties de voorkeur uit naar het aanbrengen van open waterdoorlatende verharding.

Naast een veilig fietsnetwerk wordt – in samenspraak met de scholen – uitvoering gegeven aan veilige school-thuis-routes en veilige schoolomgevingen. Speciale aandacht gaat uit naar de oversteek Termaar in de kern Margraten.

Voor de wandelaar wordt in samenwerking met de Zuid-Limburgse gemeenten het Knopen-Lopen geïntroduceerd.

Extra aandacht gaat uit naar mensen met een beperking. Ook voor hen streven wij een gebruiksvriendelijke, veilige en comfortabele leefomgeving na.

Wat gaan we ervoor doen?

4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen

Samen met scholen invulling geven aan veilige school-thuis-routes en veilige schoolomgevingen.	G
Uitvoering geven aan het Convenant Platform Zorgvragers: toegankelijkheid van de openbare ruimte voor minder validen verbeteren	G
Uitvoering geven aan het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan.	G

4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten

Wat willen we bereiken?

4.4. Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten

De parkeerproblematiek in een aantal kernen neemt toe. Met name doet zich dat voor in de historische kern Eijsden. In mindere mate is dat aan de orde in de kern Margraten. Vanwege de aanwezige voorzieningen in deze centra is hier sprake van een grote parkeervraag. Bovendien blijkt uit de opgehaalde reacties binnen het GVVP dat in beide kernen de bewoners en bezoekers aangeven dat het huidige parkeerbeleid hier onduidelijk is en voor verbetering vatbaar is.

Wat gaan we ervoor doen?

4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten

Parkeeronderzoeken uitvoeren in de kern Margraten en Eijsden.	G
Parkeeronderzoeken uitvoeren in de kern Eijsden.	O

4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen

Wat willen we bereiken?

Optimalisatie bereikbaarheid kernen

Het toenemende auto- en vrachtverkeer tussen Aken en Maastricht, het recreatief verkeer op de Mergellandroute en het landbouwverkeer zorgen voor druk op onze infrastructuur met sluipverkeer tot gevolg. Ook grens-overschrijdend sluipverkeer via grensovergang “Withuis” van zwaar vrachtverkeer en autoverkeer via “de Schans” vraagt om onderzoek en oplossingen.

Het leefklimaat en de bereikbaarheid van de kern Margraten staat onder druk door zwaar- en toeristisch verkeer komende en gaande vanuit Valkenburg a/d Geul. In het kader hiervan wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de doorstroming van het verkeer te verbeteren en daarmee de verkeersveiligheid in en rondom de kern te verbeteren.

Het openbaar vervoer is een provinciale aangelegenheid. We blijven ons inzetten voor een goed functionerend vervoersnetwerk binnen onze gemeente. Dit betekent dat naast het reguliere openbaar vervoer bezien wordt welke alternatieven er zijn om de bereikbaarheid en ontsluiting van onze kernen te optimaliseren.

Wat gaan we ervoor doen?

4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen

De verkeersproblematiek Keerderberg via de ´Poort van het Heuvelland´ aanpakken.	G

4.6 Openbare ruimte als visitekaartje

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte als visitekaartje

De inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte, onze leefomgeving, dragen in hoge mate bij aan de kwaliteit van leven van onze inwoners. Op dit moment vormt de openbare ruimte een

belangrijk visitekaartje van onze gemeente. Dit willen we ook zo houden naar de toekomst. We zijn er trots op hoe de eigen buitendienst mede hieraan invulling geeft.

Daarbij komt nog dat de coronacrisis er mede voor heeft gezorgd dat inwoners en bezoekers de openbare ruimte meer zijn gaan waarderen. Het buitenleven in de vorm van wandelen, sporten en ontmoeten is toegenomen.

Het is evenwel een grote financiële opgave om de openbare ruimte en meer specifiek de kwaliteit van de infrastructuur op niveau te houden. Zeker in het licht van de stijgende kosten.

Onverkort wordt uitvoering gegeven aan het wegenbeleidsplan. Achterstallig onderhoud op wegen wordt voor 2025 weggewerkt.

We streven naar een openbare ruimte die de gevolgen van de klimaatverandering kan opvangen. Groen vermindert hittestress en helpt bij het afvoeren van regenwater. We zetten derhalve in op een openbare ruimte die qua inrichting bestand is tegen de effecten van de klimaatverandering en de impact van langdurige droogte en hevige neerslag zo beperkt mogelijk is. We bevorderen het verminderen van verharding en de aanplant van meer bomen en groen (dus meer biodiversiteit). Ook het realiseren van voorzieningen om het water zoveel mogelijk vast te houden en te kunnen infiltreren in de bodem bevorderen we.

Vergroening van de kernen is een manier om hiermee om te gaan en draagt bovendien bij aan het goede leefklimaat dat we nastreven.

Actief wordt ingezet op het inrichten van bloemrijke stroken of percelen in en rondom de kernen. Hiermee wordt niet alleen de biodiversiteit versterkt, maar wordt ook meer kleur gegeven aan de kernen, hetgeen bijdraagt aan onze ambitie ‘’openbare ruimte als visitekaartje’’.

Ook willen we een openbare ruimte met meer ruimte voor beweging, ontspanning en ontmoeting. Dat bevordert de gezondheid van jong en oud. Bij nieuwbouwplannen en reconstructies van wegen wordt op integrale wijze bezien hoe op voornoemde onderdelen de kwaliteit van de openbare ruimte verder versterkt kan worden.

Wat gaan we ervoor doen?

4.6 Openbare ruimte als visitekaartje

Bij nieuwbouwplannen en bij reconstructie van wegen vergroening en ruimtes voor ontspanning/ontmoeting integreren.	O
Bloemrijke stroken of percelen in en rondom de kernen realiseren.	G
Onverkort uitvoering geven aan het wegenbeleidsplan en verankeren het MIP en MOP meerjarig in de begroting.	O
Ruimte scheppen voor het adopteren van de inrichting en/of het beheer van de openbare ruimte.	O
Vergroening door inwoners stimuleren.	G

Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?	Primitief	Begr.wijz.	Begroting	Begr.wijz.	Begroting 2024
4. Wonen en Leefomgeving	Begroting 2024		NW	Burap 1	Na Burap 1
Saldo beleidsveld 4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	-€ 98.012	-€ 25.000	-€ 123.012	-€ 10.939	-€ 133.951
Saldo beleidsveld 4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet	€ 2.934	€ 0	€ 2.934	-€ 21.061	-€ 18.127
Saldo beleidsveld 4.3 Veilige fiets en wandelverbindingen	€ 0	€ 0	€ 0		€ 0
Saldo beleidsveld 4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten	-€ 65.576	-€ 20.000	-€ 85.576		-€ 85.576
Saldo beleidsveld 4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen	-€ 32.300	€ 2.300	-€ 30.000		-€ 30.000
Saldo beleidsveld 4.6 Openbare ruimte als visitekaartje	-€ 3.311.995	-€ 36.308	-€ 3.348.303		-€ 3.348.303
Saldo beleidsveld 4.7 Vastgoed	-€ 2.918.058	€ 0	-€ 2.918.058		-€ 2.918.058
Saldo beleidstaak vóór bestemming	-€ 6.423.007	-€ 79.008	-€ 6.502.015	-€ 32.000	-€ 6.534.015
Mutaties reserves	-€ 86.992	€ 45.000	-€ 41.992	€ 0	-€ 41.992
Saldo beleidstaak na bestemming	-€ 6.509.999	-€ 34.008	-€ 6.544.007	-€ 32.000	-€ 6.576.007

Programma 5: Bestuur en dienstverlening

Het programma Bestuur en Dienstverlening richt zich op de relatie inwoner, organisatie, college en raad. De thema´s financiën, regionale Samenwerking, digitalisering en openbare orde & veiligheid maken eveneens deel uit van dit programma.

De uitdaging voor de komende jaren vormt het herstellen van vertrouwen in het bestuur en het verbeteren van de dienstverlening. Dit alles met het oogpunt op het vergroten van de tevredenheid van onze inwoners en het verbeteren van het imago.

Er wordt een beweging in gang gezet waarbij vanuit de organisatie als het bestuur gezamenlijk de interne gerichtheid omgebogen wordt naar een externe georiënteerdheid, waarbij met een open en verbindende houding actief naar buiten getreden wordt.

Hierbij wordt ingezet op vernieuwing van de democratische cultuur, waarbij onze inwoners serieus worden genomen en ruimte wordt geboden om invloed te hebben op hetgeen hen direct aangaat.

Centraal hierin staat het verder investeren in de dienstverlening, de communicatie, de informatievoorziening (analoog en digitaal) en archivering. Maar ook het adequaat betrekken van onze inwoners, maatschappelijke instellingen en organisaties bij beleidsvorming en planuitvoering alsmede het ruimte bieden aan burgerinitiatieven waarin eigenaarschap getoond wordt, krijgt in deze nadrukkelijk aandacht.

5.1 De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten.

Wat willen we bereiken?

5.1. De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten.

Dicht bij mensen, dat is het motto van onze dienstverlening. We zetten ons continu in om dit merkbaar en zichtbaar te maken voor onze inwoners. Het contact met onze inwoners is altijd persoonlijk en professioneel. De dienstverlening is gericht en afgestemd op het perspectief van de inwoner, ondernemer, vereniging, organisatie of de bezoeker. Hierbij wordt een houding aangenomen van wat is wél mogelijk in plaats van wat is niét mogelijk. Kernbegrippen bij de servicegerichtheid zijn: tijdig, begripvol, deskundig, eerlijk en duidelijk.

Uitgangspunt is dat onze gemeente gemakkelijk bereikbaar blijft; zowel digitaal als telefonisch als ook fysiek. Tevens organiseren we dat elke burger binnen vijf werkdagen voorzien wordt van een reactie waarin weergegeven wordt wie contactpersoon is, hoe het behandelproces verder gaat verlopen en het voorziene tijdpad van afhandeling. Om dit alles voor elkaar te krijgen wordt doorgepakt op de in 2020 vastgestelde dienstverleningsvisie en het daaraan gekoppelde organisatie-ontwikkeltraject dat lopende is.

Middelen en menskracht worden beschikbaar gesteld om verbetering van de dienstverlening ook daadwerkelijk mogelijk te maken. Tevens wordt de waardering van onze inwoner over de dienstverlening door periodieke metingen gemonitord, zodat de ontwikkelingen in de klanttevredenheid goed in beeld komen.

Wat gaan we ervoor doen?

5.1 De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten.

De advies- en relatiekracht van de ambtelijke organisatie versterken.	G
Inwoners actief betrekken bij verbeterprocessen rondom dienstverlening.	O
Tweejaarlijks een benchmarkonderzoek uitvoeren.	G

Financiële afwijkingen

5.1 De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Indexering DIV/post	€ -10.000				I
Totaal					
	€ -10.000				I
Besluiten					
Op basis van de aangepaste begroting 2025-2029 van de BsGW kande bijdrage structureel te worden verlaagd.	13.000	2.000	30.500	25.700	**S**
Totaal	**€ 13.000**	**€ 2.000**	**€ 30.500**	**€ 25.700**	
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ 13.000**	**€ 2.000**	**€ 30.500**	**€ 25.700**	

5.2 Goed bestuur

Wat willen we bereiken?

5.2 Goed bestuur

De kwaliteit en de integriteit van het openbaar bestuur, en dus ook onze gemeente, zijn in belangrijke mate bepalend voor het vertrouwen van burgers in de overheid en de legitimiteit van overheidshandelen. Dit vraagt om zorgvuldigheid en permanente aandacht bij raad, college en ambtelijke organisatie, waarbij de burgemeester een bijzondere (wettelijke) zorgplicht heeft.

Wat gaan we ervoor doen?

5.2 Een open en transparant Bestuur

Bestuurlijke vernieuwing	G
Integriteitsbewustzijn	O
Kwaliteitsonderzoek	G

Financiële afwijkingen

5.2 Goed bestuur

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Indexering gemeente- en streekarchief		€ -10.000		-10.000	I
Totaal		**€ -10.000**		**€ -10.000**	
Besluiten					
Totaal					
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal		**€ -10.000**		**€ -10.000**	

5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid

Wat willen we bereiken?

5.3. Inspraak is een vanzelfsprekendheid

Het meepraten en meedoen van inwoners is van groot belang, net als het in een vroeg stadium betrekken van inwoners, verenigingen, ondernemers en organisaties bij onze maatschappelijke opgaven en activiteiten/plannen die we willen gaan oppakken. Ervaringen en signalen zijn cruciaal bij beleidsvorming en zeker bij het verbeteren van de uitvoering. Inspraak dient een vanzelfsprekendheid te zijn. Derhalve wordt bij nieuw beleid maar ook bij de uitvoering iedereen die het raakt betrokken om draagvlak en beter beleid te realiseren. Signalen, feedback en klachten worden structureel opgehaald en serieus genomen. Dat is een permanente zoektocht en opdracht. De opgedane ervaringen met burgerparticipatie in de afgelopen jaren worden verder meegenomen en doorontwikkeld. Hierbij wordt tevens een beweging gemaakt waarin ruimte ontstaat voor vormen van participatie vanuit de overheid: zgn. overheidsparticipatie.

Mede vanuit het oogpunt van inclusiviteit gaat bijzondere aandacht uit naar de doelgroep kinderen en jongeren. Zij zijn immers ónze toekomst. Bovendien neemt de politiek beslissingen die ook hen nu aangaat. Door het betrekken van jongeren wordt reeds in een vroeg stadium een zaadje geplant op het gebied van actief burgerschap en betrokkenheid nu én later bij het wel en wee in de gemeente, de gemeenschap en de politiek. We gaan dan ook ruimte geven aan hun inbreng. Ook zij hebben recht hierop. Daarbij komt dat kinderen op andere manieren tegen vraagstukken aankijken. Met hun inzichten gaan we nieuw beleid en activiteiten verrijken. Daarnaast krijgen ze ruimte voor het aandragen van ideeën en de verwezenlijking daarvan.

Een vitale gemeente steunt op een vitale lokale gemeenschap. Wij willen dan ook ruimte geven aan inwoners met lokale initiatieven die gericht zijn op het mede vormgeven aan de toekomst van hun dorp en vanuit eigenaarschap hierin hun verantwoordelijkheid nemen.

Wat gaan we er voor doen?

5.3 Een open en transparant Bestuur

De inzet rondom burger- en overheidsparticipatie doorontwikkelen.	O
Een pilot 'stimuleren gemeenschapskracht' uitwerken en implementeren.	O
Een plan ´kinderinspraak´ uitwerken en implementeren.	O

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding

Wat willen we bereiken?

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding

De gemeente Eijsden-Margraten is een financiële gezonde gemeente. Ons weerstandsvermogen ligt eind 2022 met een ratio van 4,16 ruim boven de gestelde norm van 1 en is daarmee als uitstekend te kwalificeren. Met een Algemene Reserve van 7,9 mln euro per 1 januari 2023 is een gezonde buffer voorhanden om eventuele tegenvallers op te vangen op de korte termijn. De financiële situatie op de middellange termijn is echter zorgwekkend.

Onze inkomsten vanuit de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds staan vanaf 2026 zwaar onder druk, het zogenaamde "ravijnjaar". Vanaf 2026 wordt de omvang van het Gemeentefonds gekort met € 3 miljard. Dat is in onze begroting voor 2026 en 2027 met een fors negatief saldo terug te zien. De VNG is in gesprek met het Rijk over de korting van het Gemeentefonds en doet onderzoek naar de gemeentelijke taken en versus mensen en middelen.

Daarnaast zien we een aantal ontwikkelingen die een druk op de exploitatie leggen. Het betreft in deze ontwikkelingen op het gebied van de rente, de inflatie en stijgende loonkosten en materiele kosten bij organisaties, instellingen en ons personeel. Daarnaast zijn er onzekerheden op het gebied van de zorgkosten (WMO en Jeugd), kosten rondom infrastructurele werken en rondom de verwerkingskosten van het afval. De effecten van de klimaatadaptatie voor ons rioleringsfonds zijn ook nog ongewis.

Een belangrijk uitgangspunt is dat onze financiën structureel op orde blijven en er ruimte blijft om te investeren zodat de kwaliteit van de leefomgeving en de zorg voor onze inwoners op orde blijft. Het OZB-tarief zal in dat licht met maximaal de inflatiecorrectie stijgen en de gemeentelijke producten zullen daarbij kostendekkend zijn.

Met het verwachte forse negatieve begrotingssaldo in 2026 en 2027 zijn structurele baten en lasten niet meer in evenwicht. Indien er geen aanvullende middelen vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld, staan wij voor een uitdaging.

De uitkomsten van het provinciaal financieel verdiepingsonderzoek zullen in deze bestuursperiode ter hand genomen worden.

Vanaf boekjaar 2023 dient de gemeente te voldoen aan aan de nieuwe vereisten rondom rechtmatigheid. Dit betekent dat het college zelf verantwoordelijk is voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring en dat de controleverklaring van de jaarrekening hierdoor verschuift van de accountant naar de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding

Behoud van de ratio van het weerstandsvermogen boven de norm van 1.	O
De OZB maximaal laten stijgen met de inflatiecorrectie.	G
Uitvoering geven aan het provinciaal verdiepingsonderzoek.	O

5.5 Doelgericht samenwerken

Wat willen we bereiken?

Doelgericht samenwerken

Er is sprake van een toenemende complexiteit van vraagstukken en een toename van opgaven die niet langer alleen op lokaal niveau kunnen worden aangepakt en opgelost. Ook zien we – mede door het feit dat Zuid-Limburg als NOVI-gebied is aangewezen en de ontwikkelingen rondom de Regiodeal – dat de schaal van Zuid-Limburg een toenemend belang gaat krijgen waarbinnen strategische vraagstukken worden opgepakt.

Momenteel kent de gemeente vele vormen van samenwerken binnen Zuid-Limburg. Naast de samenwerking rondom verbonden partijen, betreft het onder meer de samenwerking binnen Lijn50, het Middengebied en op Zuid-Limburgse schaal. Daarnaast zijn op diverse beleidsterreinen samenwerkingsverbanden op subregionaal niveau (Maastricht-Heuvelland) te onderkennen.

Samenwerken vinden we belangrijk. Immers, samen staan we sterker. Wij geloven in samen werken, mits er voldoende uitvoeringskracht ingezet wordt die doelgericht te werk gaat.

Samenwerken met de buren beoogt – net als dienstverlening – de bestuurskracht van de gemeente en de regio te versterken. Het belang van een krachtige regio Zuid-Limburg met een aantrekkelijk toekomstperspectief en waarbij gezamenlijk antwoord gegeven wordt op (inter)nationale vraagstukken wordt dan ook nadrukkelijk onderkend. De NOVI Zuid-Limburg en de Regiodeal vormt hierbij een belangrijke impuls. Daarnaast blijven wij derhalve investeren in samenwerking met buurgemeenten en Provincies in binnen- en buitenland, de regio en op Zuid-Limburgse schaal. Veel waarde wordt gehecht aan de relatie en samenwerking met de centrumgemeente Maastricht. We schuiven aan bij verschillende samenwerkingstafels; uit belang van onszelf als voor Zuid-Limburg in z´n geheel.

Uitgangspunt voor samenwerken vormt behoud van autonomie en dat de inhoud van samenwerken aansluit bij de identiteit van onze gemeente. Dit vormt de basis voor verdieping en het verder uitbouwen van (eu)regionale samenwerking. Voor het bepalen van het niveau van samenwerken wordt de vuistregel gehanteerd dat bij voorkeur samenwerking dichtbij georganiseerd wordt daar waar dat kan en van toegevoegde waarde is voor onze inwoners en/of ondernemers. Andere vraagstukken worden in een groter verband georganiseerd. Het betreft in deze veelal strategische vraagstukken, die opgepakt worden vanuit het Middengebied dan wel binnen de regio Maastricht-Heuvelland. Op projectniveau kan daarbij worden gedacht aan het realiseren van een gezamenlijke Omgevingsvisie Lijn 50 en de verdere uitvoering van het project scan agrarische bouwkavels en inzet vitaliteitsmanager in de programmalijn Landbouw en Landschap van de samenwerking Middengebied.

Het Eindrapport Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem (BRE) vormt het vertrekpunt voor een heroriëntatie op de (bestuurlijke) samenwerking in Zuid-Limburg. Die heroriëntatie is daarmee ook van invloed op de samenwerking binnen Lijn50, het Middengebied en/of Maastricht-Heuvelland. Een belangrijk afwegingscriterium voor de gemeente Eijsden-Margraten betreft de vraag met welke samenwerkingspartner(s) het beoogde doel of effect voor onze inwoners of ondernemers het beste wordt bereikt.

We zetten daarnaast in op een intensievere en constructieve samenwerking met gemeenten aan de andere kant van de landsgrens. Samen met onder meer de gemeenten Voeren, Visé en Riemst worden de uitdagingen op het gebied van milieu als ook de kansen op het gebied van vrijetijdseconomie, cultuur, natuur en landschap nader verkent en verdiept. Initiatieven zoals het Landschapspark grenzeloos Boccagelandschap, het Grenspark Jeker & Maas en de samenwerking met Clervaux, worden in het licht van het bovenstaande serieus op hun toegevoegde waarde beoordeeld. Verder zal rondom de herdenking en viering van 8o jaar bevrijding in september 2024 intensief worden samengewerkt met de provincie Limburg en de gemeente Maastricht .

5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving

Wat willen we bereiken?

Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving

De informatiesamenleving neemt steeds grootsere vormen aan. Onze samenleving vraagt en verlangt dat onze informatie snel, adequaat en digitaal beschikbaar is. De behoeften en mogelijkheden veranderen in een snel tempo. Onze bedrijfsvoering, informatievoorziening en dienstverlening dient zich hierop voortdurend aan te passen. Ook de uitwisseling van persoonlijk dataverkeer neemt toe

waardoor onze digitale kwetsbaarheden toenemen. Het borgen van de digitale veiligheid en privacy wordt steeds belangrijker en uitdagender.

Een goed toegankelijke en veilige ICT infrastructuur vinden we cruciaal vanuit het oogpunt van dienstverlening, bedrijfsvoering en informatievoorziening. Dit betekent dat we continu blijven investeren in een goed functionerende ICT-infrastructuur die ingericht is op de nieuwste standaarden en inzichten rond ICT-dienstverlening. Daarnaast dienen we er voor zorg te dragen dat de informatiebeveiliging en privacybescherming aanhaken op de nieuwe ontwikkelingen en kwetsbaarheden.

De Wet Open Overheid (W.O.O)(de opvolger van de W.O.B.) is medio 2022 in werking getreden. In het licht hiervan dienen we er voor te zorgen dat de informatie van de gemeente – met inachtneming van de AVG-regels - beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Daarnaast staan we voor de opgaven om ons digitale archief duurzaam te organiseren.

Wat gaan we er voor doen?

5. 6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving

Een ontwikkelagenda ICT/informatiemanagement inclusief een meerjaren investeringsagenda opstellen.	G
Planmatig uitvoering geven aan de W.O.O.	G

Financiële afwijkingen

5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT omgeving

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Indexering contracten informatiemanagement. De meeste contracten worden geïndexeerd met hogere percentages dan de eerder toegepaste 3,5%	€ -55.000	€ -55.000	€ -55.000	€ -55.000	S
Totaal	**€ -55.000**	**€ -55.000**	**€ -55.000**	**€ -55.000**	
Besluiten					
Totaal					
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ -55.000**	**€ -55.000**	**€ -55.000**	**€ -55.000**	

5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Wat willen we bereiken?

Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid

In Eijsden-Margraten is het goed wonen, recreëren en ondernemen. Hierbij hoort dat onze inwoners, bezoekers en ondernemers zich veilig voelen. Een veilige en prettige leefomgeving is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Hoe meer inwoners en ondernemers meedoen, hoe groter het preventieve effect en hoe hoger de objectieve (meetbare) en subjectieve veiligheid. Bij de aanpak van veiligheidsopgaven willen we daarom de rol van inwoners en ondernemers optimaal inzetten. Want zij kunnen het beste aangeven welke plekken binnen de gemeente als onveilig ervaren worden. In dat licht wordt gestuurd op het gebruik van de fixi-app, bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling. Daarnaast moedigen we buurtpreventie aan in de vorm van WhatsApp-groepen of

preventieteams. Ook wordt het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) gecontinueerd. Via het project veilig buitengebied wordt gewerkt aan verbreding hiervan richting de agrarische sector.

Als gemeente voeren we de regie, brengen partijen bij elkaar, bevorderen en bewaken verbindingen met partners en aanverwant beleid. Hiervoor wordt begin 2024 het nieuwe Integraal veiligheidsplan (IVP) 2024-2027 vastgesteld. Dit plan wordt in samenwerking met de andere heuvellandgemeenten en onze zorg- en veiligheidspartners opgesteld. De raad heeft het college per motie verzocht structureel extra budget beschikbaar te stellen voor de versterking van veiligheid en leefbaarheid. Dit aanvullend budget wordt ingezet voor het uitbreiden van de (strategische) ambtelijke capaciteit op dit belangrijke en kwetsbare onderdeel, om zo de slagkracht van de organisatie te versterken en de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en uitdagingen te kunnen bijhouden. De burgemeester zal waar mogelijk een bijdrage leveren aan het Netwerk Veilig Limburg om een sterke Lobby in de richting van Den Haag op te starten voor het uitbreiden van de (Zuid-)Limburgse politiecapaciteit. Daarnaast wordt de Heuvellandbrede ondermijningstafel in stand gehouden en ontvangt de burgemeester als voorzitter van de driehoek ondersteuning voor de doorontwikkeling van de robuuste driehoek en regievoering op het nieuwe IVP. Verder neemt de gemeente deel aan een pilot met Maastricht en de Heuvellandgemeenten voor het opzetten van een interbestuurlijk handhavingsteam. Bij de aanpak leggen we het accent op preventie, maar zullen we krachtig optreden daar waar nodig. Hiervoor zetten we goed uitgeruste BOA´s in die in samenwerking met het netwerk van wijkagenten, politie, Openbaar Ministerie, het RIEC, FIOD, belastingdienst en sociale partners sturen op het voorkomen van recidives. Samen met bewoners benoemen we knelpunten in de leefomgeving en bepalen een aanpak. Dit werkt door in de woonkwaliteit, sociale samenhang en subjectieve (beleefde) veiligheid. Veel sociaal-maatschappelijke vraagstukken pakken we integraal op (zoals overlast van personen met verward gedrag, overlastgevende buren, huiselijk geweld, ondermijning, jeugdoverlast).

Wat gaan we er voor doen?

5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling instellen.	G
Het gebruik van de fixi-app stimuleren voor het melden van onveilige situaties.	G
In beeld brengen de overlastgevende bedrijven in de wijk en ondernemers die willen verplaatsen. Tevens aanpak uitwerken.	G
Inzet van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) op bedrijventerreinen continueren.	G

Financiële afwijkingen

5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	I/S
Mee (+) tegenvaller (-)					
Autonome ontwikkelingen					
Totaal					
Besluiten					
Veiligheidsregio Zuid-Limburg incl. Ghor : - 2024 : bijraming structureel effect loonkostenstijging als gevolg van nieuwe CAO (2023). - 2025 ev : de gevolgen voor 2025 ev zijn gebaseerd op de begroting van de Veiligheidsregio.	€ -56.000	€ -229.422	€ -258.173	€ -327.243	**S**
Veiligheidsregio Zuid-Limburg : aandeel Eijsden-Margraten in resultaatbestemming 2023.	€ 46.500				**I**
Totaal	**€ -9.500**	**€ -229.422**	**€ -258.173**	**€ -327.243**	
Bijstelling bestaand beleid					
Totaal					
Totaal	**€ -9.500**	**€ -229.422**	**€ -258.173**	**€ -327.243**	

5.8 Ondermijning een halt toeroepen

Wat willen we bereiken?

Ondermijning een halt toeroepen

De precieze aard en omvang van drugshandel en -productie, fraude en witwassen, mensenhandel, arbeidsuitbuiting en cybercrime binnen onze gemeente is niet bekend. Door de grensligging, het grote buitengebied en de goede ontsluiting is onze gemeente interessant voor dit soort activiteiten. Drugscriminaliteit en ondermijning roepen we een halt toe. In samenwerking met het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum), en op basis van Integrale Ondermijningsbeelden wordt de problematiek steeds inzichtelijker gemaakt en de strategie rondom de aanpak aangescherpt, zodat daadkrachtig opgetreden kan worden.

Wat gaan we er voor doen?

5.8 Ondermijning een halt toeroepen

Bewustwordingscampagnes rondom ondermijning opzetten.	G
De integrale ondermijningsbeelden verdiepen en de aanpak ondermijning hierop afstemmen.	G
Flankerend beleid (zoals bibob, damocles, drank- en horecaregels etc.) actief inzetten.	G
Gerichte acties met inzet van Flexteams uitvoeren.	G

5.9 Jeugdproblematiek in de greep

Wat willen we bereiken?

Jeugdproblematiek in de greep

Jeugd kan zowel veroorzaker als slachtoffer zijn van onveiligheid. Bij het veroorzaken van onveiligheid gaat het om overlast en soms om criminaliteit. Dit kan zich concentreren op specifieke plaatsen.

Om de jeugdproblematiek te beteugelen zorgen we er voor dat jongerenwerkers, Boa´s en wijkagenten in nauw contact staan met de jeugd, de ouders en omwonenden. Samen met hen en partners in het sociaal domein wordt de koers bepaald en uitgevoerd. De focus ligt op preventie, vroegtijdig signaleren en oplossen. Zo nodig wordt handhavend opgetreden en wordt opgeschaald bij ernstige problemen.

Scholen zijn bij uitstek ‘vindplaatsen’ van problematiek. Daarom zetten we de bestaande samenwerking met het onderwijs voort en vernieuwen we deze waar nodig.

Alcohol en drugs zijn stevige risicofactoren voor gezondheid en veiligheid. Preventievoorlichting, controle en handhaving zetten we voort. Hierbij werken we samen met instellingen, horeca- en toerisme ondernemers, onderwijs, verenigingen, ouders en uiteraard de jongeren zelf.

Wat gaan we er voor doen?

5.9 Jeugdproblematiek in de greep

Inzetten op een gezamenlijke aanpak van de jeugdproblematiek.	G
Preventievoorlichting, controle & handhaving rondom alcohol en drugs voortzetten.	G

5.10 Personeel

Personeel

In deze kerntaak geven we inzicht in de personele ontwikkeling. Een goede personele invulling is van groot belang voor de realisatie van de doelen van de organisatie. Er wordt inzicht geboden in de personele inzet op de programma’s 1 tot en met 4 en de personele inzet die tot de overhead wordt gerekend. Binnen de personele inzet is een onderverdeling te maken naar overhead en direct toewijsbare personele inzet.

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant. Dat betekent dat in ieder geval de kosten in verband met de volgende elementen tot kosten van overhead worden gerekend en moeten worden opgenomen:

- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning (exclusief griffie)
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting;

- documentaire informatievoorziening en
- managementondersteuning primaire proces.

Verdeling personele kosten en inzet van personeel naar Overhead.

Gemeenten dienen een apart overzicht van de kosten van de overhead op te nemen in het programmaplan. Dat is afgesproken om zo de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en haar meer zeggenschap te geven over die kosten.

Toelichting op onderstaande tabel:
De salariskosten voor 2024 zijn begroot op 16,2 mln. euro. We zien een stijgende lijn in deze kosten ten opzichte van voorgaande jaren. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door gestegen loonkosten (CAO). Daarnaast neemt het aantal fte na een afname in 2023 toe met ca. 12,5 fte. Een deel hiervan wordt veroorzaakt door uitbreiding van het personeel op het gebied van duurzaamheid. Hiertegenover ontvangen wij evenwel inkomsten van het Rijk. Daarnaast wordt op basis van een raadsmotie uitbreiding voorzien op het gebied van OOV. Tevens wordt geïnvesteerd in het versterken van uitvoeringskracht van de organisatie in aansturing van teams die zich bezighouden met de primaire dienstverlening. Daarnaast is reeds in 2023 geïnvesteerd in de versterking van de ambtelijke capaciteit op het vlak van burgerparticipatie, regionale samenwerking en verkeer en vervoer. Door deze investering in de organisatie dragen we zorg voor een robuuste organisatie die uitvoering geeft aan de ambities van het bestuur en meebeweegt met de ontwikkelingen in de samenleving.

Personeel 2024 **excl. Bestuur en Griffie**	**Totaal**		**Directe personele lasten programma 1 t/m 4**		**Overhead**	
	Euro	**Formatie in Fte**	**Euro**	**Formatie in Fte**	**Euro**	**Formatie in Fte**
Salarislasten / FTE	€ 16.235.978	191,31	€ 9.491.245	113,83	€ 6.744.733	77,48
Overige overhead					€ 5.440.973	
Totaal	**€ 16.235.978**	**191,31**	**€ 9.491.245**	**113,83**	**€ 12.185.706**	**77,48**

Overhead

Toelichting op onderstaande tabel:

Doordat de salariskosten in 2024 stijgen en de organisatie in omvang toeneemt, nemen ook de overheadskosten in absolute zin toe. Ten opzichte van jaarrekening 2022 is de stijging geringer een en ander is het gevolg van hogere inhuur in 2022 dan geraamd.

Overhead in euro's	Totaal			Per inwoner		
	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eijsden-Margraten	€ 11.814.325	€ 10.918.336	€ 12.185.706	€ 456	€ 420	€ 460

Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?	Primitief	Begr.wijz.	Begroting	Begr.wijz.	Begroting 2024
5. Bestuur en dienstverlening	Begroting 2024		NW	Burap 1	Na Burap 1
Saldo beleidsveld 5.1 Dienstverlening: ´Dichtbij Mensen´	-€ 1.498.555	-€ 13.750	-€ 1.512.305	€ 3.000	-€ 1.509.305
Saldo beleidsveld 5.2 Een open en transparant Bestuur	-€ 1.429.432	€ 86.000	-€ 1.343.432		-€ 1.343.432
Saldo beleidsveld 5.3 Inspraak is een vanzelfspekendheid	-€ 47.300	-€ 50.000	-€ 97.300		-€ 97.300
Saldo beleidsveld 5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding	€ 52.094.340	€ 44.750	€ 52.139.090		€ 52.139.090
Saldo beleidsveld 5.5 Doelgericht samenwerken	-€ 150.876	€ 0	-€ 150.876		-€ 150.876
Saldo beleidsveld 5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	-€ 1.805.356	-€ 76.500	-€ 1.881.856	-€ 55.000	-€ 1.936.856
Saldo beleidsveld 5.7 Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid	-€ 2.459.075	€ 33.000	-€ 2.426.075	-€ 9.500	-€ 2.435.575
Saldo beleidsveld 5.8 Ondermijning een halt toeroepen	€ 0	€ 0			
Saldo beleidsveld 5.9 Jeugdproblematiek in de greep	€ 0	€ 0			
Saldo beleidsveld 5.10 Personeel	-€ 17.782.937	-€ 284.692	-€ 18.067.629		-€ 18.067.629
Saldo beleidstaak vóór bestemming	€ 26.920.809	-€ 261.192	€ 26.659.617	-€ 61.500	€ 26.598.117
Mutaties reserves	€ 222.500	€ 50.000	€ 272.500	€ 0	€ 272.500
Saldo beleidstaak na bestemming	€ 27.143.309	-€ 211.192	€ 26.932.117	-€ 61.500	€ 26.870.617